

Täysistunto

Perjantai 17.4.2020 klo 13.02—16.18

Täysistunto alkoi klo 13.02. Täysistunto päättyi klo 16.18.

Puhetta johtivat puhemies Matti Vanhanen (13.02—14.56) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (14.56—16.18).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 16.4.2020 antanut hallituksen esitykset HE 44-51/2020 vp, joista esitykset HE 44-48 ja 51 otetaan lähetekeskusteluun tässä täysistunnossa.

2.2. Valtioneuvoston selonteot

Valtioneuvosto on 16.4.2020 antanut eduskunnalle selonteon VNS 1/2020 vp julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024.

2.3. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2019, Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2019 ja Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2019 (K 9-11/2020 vp).

2.4. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 97, 98, 111, 133, 143, 153, 166, 168, 172, 174, 176, 177, 179, 180, 182–188, 192, 193, 196–198, 206/2020 vp.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 33/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 4/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 4/2020 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 16.4.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

4 §

Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Teen vastalauseen 1 mukaisen muutosehdotuksen 4 §:ään.

Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Kannatan esitystä.

Elina Lepomäki kok: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 2 mukaiset esitykset 4 ja 5 e §:ään.

Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Lepomäen esitystä.

Ville Vähämäki ehdotti Mika Niikon kannattamana, että 4 § hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena. Elina Lepomäki ehdotti Sari Essayahin kannattamana, että 4 ja 5 e § hyväksytään vastalauseen 2 mukaisina.

Keskustelua ei syntynyt.

Puhemies Matti Vanhanen: Ensin äänestetään Elina Lepomäen ehdotuksesta Ville Vähämäen ehdotusta vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Ville Vähämäen ehdotus ”jaa”, Elina Lepomäen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 12; poissa 146 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ville Vähämäen ehdotuksen.

2) Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 22; poissa 146 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

5 e §

Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Teen ehdotuksen vastalauseen 1 mukaisesti tähän 5 e §:ään.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Puhemies Matti Vanhanen: Otetaan huomioon Elina Lepomäen äsken tekemä ehdotus, jota Sari Essayah kannatti.

Ville Vähämäki ehdotti Mika Niikon kannattamana, että 5 e § hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena. Elina Lepomäki ehdotti Sari Essayahin kannattamana, että 5 e § hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Puhemies Matti Vanhanen: Ensin äänestetään Elina Lepomäen ehdotuksesta Ville Vähämäen ehdotusta vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Ville Vähämäen ehdotus ”jaa”, Elina Lepomäen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 12; poissa 146 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ville Vähämäen ehdotuksen.

2) Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 22; poissa 146 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Voimaantulosäännös

Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Teen voimassaolosäännökseen vastalauseen 1 mukaisen muutosehdotuksen, joka tahtoo sanoa sitä, että laki on voimassa vuoden loppuun asti.

Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Vähämäen esitystä.

Ville Vähämäki ehdotti Mika Niikon kannattamana, että voimaantulosäännös hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 20; poissa 146 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 33/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 32/2020 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 6/2020 vp

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 6/2020 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 16.4.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 32/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Tarja Filatovin vapautuspyyntö Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 8/2020 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 21.4.2020 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 21.4.2020 kello 11.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi koronavirusepidemian vuoksi palkatta työstä pois- sa olevalle maksettavasta väliaikaisesta tuesta

Hallituksen esitys HE 51/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

13.09 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi koronavirusepidemian vuoksi palkatta työstä poissa olevalle maksettavasta väliaikaisesta tuesta ehdotetaan säädettäväksi etuudesta, jolla turvataan niiden ihmisten toimeentuloa, jotka ovat noudattaneet hallituksen koronavirusepidemian torjumiseksi antamia suosituksia ja näin toimineet koko yhteiskunnan hyväksi.

Kyse on uudesta etuudesta, jonka toimeenpanosta vastaisi Kela. Tukea maksettaisiin niille vanhemmille, jotka ovat jääneet työstään palkattomalle vapaalle hoitaakseen varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa tai perusopetuksen 1.—3. vuosiluokilla olevaa lastaan kotona. Samoin tukea maksettaisiin erityisen tuen tarpeessa olevan oppilaan sekä pidennetyn oppivelvollisuuden ja valmistavan opetuksen piirissä olevan oppilaan vanhemmille.

Valtioneuvoston aiemmin antamien varhaiskasvatusta sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevia väliaikaisia rajoituksia koskevien asetusten mukaan esiopetusikäisille ja perusopetuksen 1.—3. luokkien oppilaille, kuten myöskin erityisen tuen

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

päätöksen saaneille oppilaille sekä pidennetyn oppivelvollisuuden tai valmistavan opetuksen piiriin kuuluville oppilaille, järjestetään edelleen lähiopetusta. Tästä huolimatta hallitus on vahvasti suositellut, että vanhemmat pitäisivät myös edellä mainittuihin ryhmiin kuuluvat lapset, samoin kuin varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kotona ja etäopetuksessa.

Tukea maksettaisiin myös niille ulkomailta Suomeen saapuville, jotka on ohjattu koronavirusepidemian torjumiseksi karanteeniin vastaaviin olosuhteisiin 14 vuorokaudeksi ja jotka tästä syystä ovat ansiotyöstään palkattomasti poissa.

Tuki koskisi siis henkilöitä, joiden ei ole mahdollista tehdä esimerkiksi etätöitä kotoa käsin tai joiden ansionmenetystä ei korvata muulla etuudella. Heille palkaton poissaolo työstä on ainoa vaihtoehto edellä mainittujen hallituksen linjausten ja suositusten noudattamiseksi. Vapaasta tulisi sopia työnantajan kanssa.

Tuen määrä olisi 28 euroa 94 senttiä arkipäivältä eli noin 720 euroa kuukaudessa.

Esitys liittyy vuoden 2020 toiseen lisätalousarviesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja se olisi voimassa 31.8.2020 saakka. Tukea maksettaisiin kuitenkin enintään siihen saakka, kun poikkeusolot ovat voimassa. Lakia sovellettaisiin 16.3.2020 alkaen eli tukea olisi mahdollista saada takautuen poikkeusolojen alkamisesta lähtien.

Puhemies Matti Vanhanen: Ennen keskustelun jatkamista kerron sen, että meillä puhemiesneuvostossa tiistaina tullaan keskustelemaan suosituksesta puhevuorojen pituudesta. Siinä vaiheessa, kun siirryttiin pöntöstä puhumisesta paikalla puhumiseen, samalla poistettiin se 3 minuutin raja paikalla puhumisesta, minkä jälkeen puheenvuorot ovat olleet aika useasti 7 minuutin mittaisia myös paikalta pidettyinä. Meillä nyt harkintaan tulee se, että otettaisiin väliaikainen suositus paikalta puhuttaessa, joka olisi vähän lyhyempi kuin tämä 7 minuuttia. Tätä voi, niin kuin pörssimailmassa sanotaan, diskontata jo etukäteen tässäkin istunnossa.

13.13 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille selkeästä esittelystä.

Perheiden tilanteet muuttuivat merkittävästi, kun aluehallintoviranomaiset sulki taruntatautilain perusteella koulurakennukset ja suuri osa lapsista siirtyi hyvin nopealla aikataululla kotioloihin etäopetukseen. Moni vanhempi jäi kotiin huolehtimaan lapsista ja ohjaamaan heidän koulunkäyntiään. Siitä kiitos heille.

Suuret kiitokset hallitukselle tästä väliaikaisesta tuesta, jossa palkatta kotona lapsiaan hoitaville vanhemmille maksetaan tällaista väliaikaista tukea vajaa kolmekymppiä päivässä, 720 euroa kuussa. Erityisesti pienituloiset perheet ovat lujilla, ja tämä esitys tukeekin perheiden toimeentuloa näissä oloissa.

Lähtökohtana on tukea niitä vanhempia, jotka hoitavat alle 10-vuotiaita lapsia. On hyvä, että poikkeuksena ovat ne lapset, joilla on päätös erityisen tuen tarpeesta, ja lapset, jotka ovat perusopetukseen valmistavan opetuksen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Meidän tulee ottaa tässäkin huomioon YK:n lasten oikeuksien ja vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimukset, jotka ovat voimassa myös poikkeusoloissa. On hienoa, että kaikki alaikäiset vammaiset ja heidän perheensä otetaan tässä huomioon.

Haluan kiinnittää huomiota myös täysi-ikäisiin vammaisiin. Moni yli 18-vuotias vammaisen on voinut joutua jäämään kotiin, koska esimerkiksi hänen työpaikkansa, vaikkapa

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

työkeskus, on suljettu. Voisiko lainvalmistelussa vielä harkita heidän ja heidän omaishoitajiensa huomioimista?

Tuen saaminen edellyttää työ- tai virkasuhdetta, josta ollaan palkattomasti pois. Yksinyrittäjät ovat jääneet ainakin tässä vaiheessa tuen ulkopuolelle. Toki he voivat hakeutua työttömyysturvan piiriin ja hakea kunnalta 2 000 euron tukea. Kodeissa voi olla yksinyrittäjiä, joilla on ympärillään monenikäisiä lapsia, ja yrittämisestä ei saa näissä oloissa tuloa. Toivon, että myös heidän tilanteensa harkitaan vielä.

Tähän samaan on liitetty myös ulkomailta palaavat, jotka joutuvat hallituksen ohjeistuksen mukaan kahden viikon karanteeninomaisiin olosuhteisiin, jolloin he eivät voi tehdä työtä. Tähän kuuluvat myös nämä odotetut kausityöntekijät, joita ollaan saamassa Suomeen. Heidänkin kohdallaan tarvitaan voimassa oleva työsopimus.

Tämä kaiken kaikkiaan tarpeellinen hallituksen esitys koskee erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia perheitä, joiden olosuhteet ovat voineet pahentua erityisesti poikkeusolojen pitkittyessä. Tunnelma voi tiivistyä riskialttiiksi myös sellaisissa kodeissa, joissa lähi-suhdeväkivallan vaaraa tai päihteiden ongelmakäyttöä ei ole aikaisemmin esiintynyt.

Arvoisa puhemies! Perheiden toimeentulon tukeminen on tärkeä asia. Rahapula voi pahentaa perheen muita ongelmia. Pelkkä raha ei kuitenkaan riitä. Tarvitaan myös moniammatillista tukea perheiden hyväksi. Sitä ei saa ajaa kunnissa alas. Se on investointi tulevaisuuteen.

Kysyn ministeriltä: onko tarkoitus vielä harkita aikuisikäisten vammaisten omaishoitajia ja yksinyrittäjiä tämän tuen piiriin kuuluviksi?

13.17 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Kiitos valmistelusta ja esittelystä ministeri Pekoselle. Tämä hallituksen esitys on mielestäni hieno ja todella tervetullut kädenojennus lapsiperheille. Tuki on tarkoitettu vanhemmalle, joka on palkatta poissa työstään sen vuoksi, että hoitaa kotona yhtä tai useampaa alle 10-vuotiasta lasta koronavirusepidemian aikana. Tuensaannin edellytys on, että vanhemmalla on työ- tai virkasuhde ja lapsella varhaiskasvatus-, esiopetus- tai koulupaikka, josta on jääty vallitsevien poikkeusolojen vuoksi kotiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja aluehallintoviraston keräämän tilaston mukaan noin 78 prosenttia varhaiskasvatuksessa olevista, 84 prosenttia esiopetuksessa olevista, 91 prosenttia ykkös—kolmosluokkalaisista sekä lähes 93 prosenttia erityisen tuen päätöksenkin saaneista 4.—9.-luokkalaisista on ollut kotona huhtikuun alussa. Tilastotietojen valossa on arvioitu, että noin 234 000 perhettä on hallituksen suosituksen johdosta ottanut lapsia pois koulusta esiopetuksesta tai varhaiskasvatuksesta ja noin 50 000:n on arvioitu olevan oikeutettuja nyt tähän uuteen tukeen. Lapsiperheiden lisäksi tukeen ovat oikeutettuja sellaiset ulkomailta Suomeen saapuvat henkilöt, jotka on ohjattu epidemian torjumiseksi karanteeniin vastaaviin olosuhteisiin ja ovat tämän vuoksi ansiotyöstä on palkattomasti poissa. On arvioitu, että ulkomailta Suomeen saapuvia uuteen etuuteen oikeutettuja henkilöitä olisi noin 10 000 ja kaiken kaikkiaan lapsiperheitä ja ulkomailta saapuvia yhteensä noin 60 000 henkilöä.

Arvoisa puhemies! Ennen kuin tästä uudesta tukimuodosta uutisoitiin, oli monissa perheissä herännyt suuri huoli perheen toimeentulosta. Moni vanhempi on menettänyt toimeentulonsa jäädessään kotiin hoitamaan alle 10-vuotiasta tai erityisen tuen päätöksen saanutta lastaan — kaikki eivät voi tehdä etätöitä. Erityisesti huolta ovat kantaneet riskiryhmiin kuuluvat, jotka ovat kokeneet, että he ovat joutuneet valitsemaan toimeentulonsa

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

ja jopa lapsensa hengen ja terveyden välillä. Tähänkin asti perheet ovat voineet hakea toki asumistukea ja toimeentulotukea sekä lomautetut työttömyysturvaa. Kaikki perheet eivät kuitenkaan ole olleet näihin etuuksiin oikeutettuja, vaikka toimeentulotuen myöntökriteereitä on onneksi höllennetty poikkeusolojen ajaksi, joten tämä uusi määräaikainen etuus on hyvin tärkeä toimeentulon turva tänä aikana, ja samalla se on myös viesti kotiin palkatta lapsiaan hoitamaan jääneille vanhemmille siitä, että kiitämme, että osallistutte koronaepidemian torjumiseen ja olette lasten kanssa kotona. Toivon, että tämän uuden määräaikaisen etuuden myötä yhä useammalla olisi nyt poikkeusolojen aikana edes jonkinlainen toimeentulo, joka voisi kantaa kansalaisia kriisiaikojen yli.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt hyvää työtä tässä erikoisessa ja yllättävässä tilanteessa. Pulassa olleet yrittäjät, lomautetut työntekijät ja myös kunnat ovat saaneet ja saamassa apua tässä vaikeassa tilanteessa. Olemme myöntäneet yrittäjille työttömyysturvan ilman tarvetta lopettaa yritystoimintaa, poistaneet lomautetuilta työttömyysturvan omavastuupäivät sekä höllentäneet toimeentulotuen myöntökriteereitä, ja tämä nyt käsittelyssä oleva esitys on tärkeä lisä tähän listaan. Haluan kiittää hallitusta, sillä nämä edellä mainitut toimet voidaan myös ajatella askeleina kohti perustuloa. Toki monta lisäaskelta vielä tarvitaan, että voitaisiin aidosti puhua jokaiselle kuuluvasta perustulosta, jota ei tarvitsisi erikseen hakea ja odottaa hakemusten etenemistä käsittelyruuhkissa, mutta jokainen otettu askel perustulon suuntaan on hyvä asia, ja tästä kiitos.

13.21 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! On hienoa, että huoli erityislasten vanhemmista on aiheeton ja että nämäkin perheet on nyt huomioitu. Kaikille lapsen hoitaminen kotona ei yksinkertaisesti ole mahdollista etätöitä tehtäessä. On hyvä, että tällainen väliaikainen poikkeuksellinen etuus voidaan tarjota, jotta lapsiperheiden ei tarvitse ajautua toimeentulon asiakkaiksi jäädessään ansiotyöstään palkatta pois.

Toiseksi, koska Suomeen ulkomailta palaavien matkustajien saapumisen ja ohjeistuksen kanssa epäonnistuttiin epidemian alkuvaiheilla, on hyvä, että tilannetta nyt korjataan. Suomeen on edelleen välttämättömän työmatkaliikenteen puitteissa tulossa ihmisiä ulkomailta. Ymmärrän, etteivät nämä henkilöt halua jäädä vapaaehtoiseen karanteeniin palkatta, jotta heidän toimeentulonsa ei vaarantuisi. Tämä etuus kannustaa jäämään karanteeniin, ja sitä kautta vähentämään tartuntoja sekä sairastuneiden määrää. Kohderyhmän arviointi on toki kokonaisuudessaan haastavaa, joten jää nähtäväksi, kuinka hyvin tässä onnistutaan.

13.22 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä tuki siihen, että lasta voidaan hoitaa kotona, on erittäin tervetullut. Monilla ei ole siis mahdollisuutta etätöihin, ja on käytännössä pakko jäädä sitten palkatta perhevapaalle. Me tiedämme — onko Suomessa yli 100 000 yksinhuoltajaperhettäkin — että näille se varsinkin on tuki, että siellä on vain yksi vanhempi kotona, ja hänen voi olla pakko jäädä kotiin. Silloin sen perheen toimeentulo pienenee entistä enemmän, ja on hyvä, että tällainen pienikin tuki tästä tulee.

No sitten, kun meillä on paljon yksinhuoltajaperheitä, niin tässä voi nyt tulla näissä tapaamisoikeuksissakin pikkasen ongelmia kyllä, kun ajatellaan, että toinen, vaikka etävanhempi, joka ei ole välttämättä huoltaja, olisikin nyt lomautettu ja voisi hoitaa, mutta toinen puoliso sitten, lähivanhempi, kuka on varsinainen huoltaja, ei suostukaan vaihtamaan näitä tapaamisvuoroja ja pelkää, että siinä voi mennä elatusmaksujakin sivu suun, kun toinen hoitaa enemmän. Tästä pitäisi tulla vähän ohjeistusta, ja toivon, että nyt perheetkin, hajonneetkin perheet, sitten pystyisivät pikkasen yhteensovittamaan näitä.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Sitten tässä ovat nämä kausityöntekijät. Heillekin nyt tätä tukea sitten myönnetään, ja on arvioitu, että 10 000 henkilöä, joilla olisi työsopimus Suomeen ja jotka olisivat tulossa tänne, olisi tähän tukeen oikeutettu. Kelan piikkiin sitten menee sellainen 4 miljoonaa euroa, ja hyödyn tästä saavat maatalousyrittäjät. Ja on ihan hyvä kyllä, että he saavat työntekijät, jos ei suomalaisia saada — jos ei suomalaisia saada. Mutta sitten, kun pitäisi sen ulkomalaisen kausityöntekijän olla 14 vuorokautta karanteeninomaisissa oloissa, niin yleensä tämä sitten varmaan on siellä maatilalla jossain, missä nämä yhdessä tulleet kausityöntekijät sitten ovat. No, me tiedämme, että nyt on vähän hidasta päästä rajojen yli, ja sitten kun he pääsevät tänne, niin maatilat toivoisivat jo heti saavansa heidät täyteen työntekoon. Tässä voi tulla sitten ongelma, että pitäisi kyllä valvoa, etteivät he tee töitä siellä maatilalla, jos he hakevat tätä tukea, ettei tule päällekkäisiä toimia. Tätä pitää kyllä kanssa sitten valvoa.

13.25 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tällä hallituksen esityksellä korvataan ansionmenetystä, joka aiheutuu palkattomasta työstä, poissaolosta lapsen hoidon järjestämiseksi koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi, ja on hyvä asia, että huomioidaan vanhemmat ja perheet, jos äiti tai isä tai lähivanhempi — ketä tämä laki nyt sitten koskee — jää hoitamaan alle 10-vuotiaasta lasta ja näin ennalta ehkäistään myös koronavirusepidemian leviäminen. Tämä laki koskettaa varhaiskasvatuksessa olevaa lasta, esiopetuksessa olevaa lasta, lapsia perusopetuksen ensimmäisestä kolmanteen vuosiluokkaan kuin myös perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevaa ja erityisen tuen päätöksen saanutta lasta, kuten myös niitä perheitä, jotka ulkomailta tulevat Suomeen ja ovat tämän karanteenijajan sitten karanteenissa ja siltä ajalta myös ovat oikeutettuja tukeen.

Arvoisa puhemies! On arvioitu, että noin 50 000 henkilöä Suomessa tulisi saamaan tätä tukea ja noin 10 000 ulkomailta saapuvaa, ja tuen määrä on 723 euroa kuukaudessa. Sen saa henkilö, jolla on työ- tai virkasuhde tai voimassa oleva työsopimus. Kysyisin ministeriltä, miten nollatuntisopimusten kanssa toimitaan, jos henkilöllä on tällainen: onko oikeutettu tukeen? Kysyn myös yksinyrittäjien tilanteesta. Onko mahdollista, että hallituksen esitys voisi vielä hieman paremmin huomioida myös yrittäjät, eli heillekin tulisi oikeus eikä tarvitsisi tätä yrittäjille suunnattua tukea käyttää tähän lapsen hoitoasiaan, vaan se olisi selkeä tuki siihen, että myös lasta hoitamalla on oikeutettu tähän tukeen?

Sitten yksi asia, mikä hyvin paljon on noussut esille, on tämä omaishoitajien tilanne ja lähinnä ne yli 10-vuotiaat lapset ja nuoret, jotka ovat vammaisia, kehitysvammaisia, joilla on jonkinlainen vamma. Onko mahdollista, että laki voisi joustaa heidän kohdallaan, että vaikka olisi yli 10-vuotias, niin vanhemmalla olisi mahdollisuus jäädä hoitamaan, ja vaikka olisi 18-vuotias, niin siitä huolimatta olisi oikeus ja mahdollisuus jäädä hoitamaan? Me tiedämme, että tilanteet ovat erilaisia, lapset ja nuoret ovat erilaisia: on hyvin vakavasti vammautuneita, hyvin vaikeasti kehitysvammaisia nuoria ja lapsia, ja kun me haluamme ennalta ehkäistä tätä virusinfektiota, niin kaiken järjen mukaista, maalaisjärjellä ajateltuna, olisi, että nämä henkilöt olisivat siellä kotona kotihoidossa ja kontakteja olisi mahdollisimman vähän. Millä tavalla me voisimme mahdollistaa sen? Kyllä siellä vanhemmat ja perheet ovat todella hädissään; ihan yhtä lailla kuin ikäihmisten omaiset myös vammaisten lasten ja nuorten omaiset ovat hädissään. Huolimatta siitä vamman laadusta ihmiset kaipaavat sitä tukea. Millä tavalla te vastaatte tähän kysymykseen, koska tämä tuntuisi kyllä inhimillisesti oikealta tavalta toimia, että olisi mahdollista vähän vanhemmallekin henkilölle saada tätä tukea, hänen vanhempiansa saada tätä tukea?

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Sitten kysyn vielä kausityöntekijöistä. He ilmeisesti saapuvat perheineen tänne Suomeen, ja juuri niin kuin tässä keskustelussa edustaja Lehto jo nosti esille, niin millä tavalla sitten valvotaan ja varmistetaan, kun kuitenkin siellä työmaalla tarvitaan sitä työntekijää, että se karanteeni säilyy ja kun vanhemmat sitten ovat hoitamassa, tai toinen vanhempi, sitä lasta, he saavat sitten sen tuen?

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan hyvä esitys. Se on voimassa elokuun loppuun saakka. Tietysti rahasta aina voimme miettiä, onko tämä riittävä, mutta kyllä tämä on hyvä kädenojennus ja tuki ja kertoo vanhemmille sen, että kotona tehtävä työ on äärettömän arvokasta ja tärkeää ja kannustaa myös siihen, että ihminen voi jäädä palkattomalle työlle ja antaa sen panoksensa sitten siellä kotona lapsen hoitamiseen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta, ja sen jälkeen ministeri Pekonen.

13.29 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Monen lapsiperheen vaikea tilanne helpottuu edes hieman tämän tuen myötä. Koronavirustilanteen vuoksi moni vanhempi on jäänyt suositusten takia kotiin ja jäänyt tämän seurauksena ilman ansiotyöstä saatavaa korvausta. Lisäksi ulkomailta palaavien tilanne on voinut olla hyvin haasteellinen, kun töissä ei ole ollut mahdollisuutta käydä. Tietenkään tukisumma ei ole järin suuri eikä korvaa ansionmenetyksiä mutta on kuitenkin askel oikeaan suuntaan.

Arvoisa puhemies! Tämä väliaikainen tuki on yksi osoitus hallituksen määrätietoisesta työstä Suomen ja suomalaisten auttamiseksi koronapandemian luomassa ennennäkemättömän haasteellisessa tilanteessa. Tilanteessa on reagoitu nopeasti ja pyritty helpottamaan sekä yritysten että yksityishenkilöiden vaikeuksia, joita kriisi vääjäämättä aiheuttaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Minulla tämä puolen tunnin kello, aikalaskin, lähti käyntiin vähän liian aikaisin. No, ehditään ottaa vielä edustajat Laiho ja Rehn-Kivi ainakin ennen Pekosta.

13.30 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä esitetään, että vanhemmalla, joka hallituksen 16.3. antamien suositusten mukaisesti hoitaa lastaan kotona ja on sen takia ansiotyöstään palkattomalla vapaalla, olisi mahdollisuus saada tätä tukea. Sen määrä olisi keskimäärin 723 euroa kuukaudessa. Sen avulla parannettaisiin niiden perheiden taloudellista tilannetta ja toimeentuloa, joissa vanhempi on jäänyt palkattomalle vapaalle ja on ilman ansiotuloja. Mahdolliset muut etuudet ja verotus vaikuttavat sitten siihen, mikä on tuen vaikutus kunkin henkilön käytettävissä oleviin tuloihin.

Tässä vaaditaan, että on Suomessa voimassa oleva työ- ja virkasuhde, ja oikeutta etuuteen ei olisi, jos henkilö on etätöissä, vuosilomalla tai muulla vapaalla ansiotyöstä, eikä oikeutta olisi myöskään, jos henkilö on pois lomautuksen takia tai palkattoman vapaan perusteena on joku muu syy kuin lapsen hoitaminen.

Lisäksi tätä etuutta maksettaisiin, kun ulkomailta Suomeen saapuu henkilöitä, jotka on ohjattu 14 vuorokauden karanteeniin, ja tämä koskee myös niitä kausityöntekijöitä, jotka tulevat Suomeen töihin.

On hyvä asia, että pystytään antamaan jotain taloudellista tukea niille vanhemmille, jotka lapsen kanssa jäävät kotiin. Toimeentulo on siltä osin paremmin turvattu. Tämä on kannatettava, vaikkakin aikataulu on haasteellisen kiireellinen, ja sen takia myöskään lausuntoja tästä asiasta ei ole pyydetty eri tahoilta ennen kuin tämä lakiesitys on eduskuntaan tuo-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

tu. Tämä on tulossa sosiaali- ja terveysvaliokuntaan käsittelyyn ensi viikolla, ja varmasti siellä käydään sitten asiaa tarkemmin läpi, ja on pyydetty myöskin lausuntoja sitä kokousta varten.

Näen tämän esityksen pohjalta esiin nousseita asioita, ongelmia, joita nousee, joita täällä salissakin on tullut jo esille. On kysymys yrittäjien tilanteesta. Tästä ministerillekin on esitetty kysymys, miksi yrittäjiä ei ole otettu tähän mukaan, ja myöskin tästä yksinyrittäjien tilanteesta, voitaisiinko se tässä yhteydessä huomioida. Tietenkään päällekkäisiä etuja ei voi olla, mutta hyvä, jos olisi mahdollista myöskin heidät saada tähän mukaan. Toinen kohta oli nuorten vammaisten omaishoitajat, niiden, jotka ovat siis yli 10-vuotiaita ja jotka voivat käydä esimerkiksi jossain päivätoiminnassa. Nyt kun sitä päivätoimintaakin on rajattu tämän epidemian takia, niin myöskin he tarvitsevat enemmän huolenpitoa kotona. Voitaishiinko heitä huomioida? Samoin nollatuntisopimuslaiset, miten määritellään heidän tilanteensa? Sitten vielä voi olla, että voi tulla joitain sellaisia kysymyksiä, minkä takia esimerkiksi lomautetuilla henkilöillä ei ole tähän mahdollisuutta. Varmasti monenlaisia kysymyksiä tässä vielä nousee esiin käsittelyn aikana.

Mutta lähtökohtaisesti on hyvä asia, että tuetaan kotiin lastaan hoitamaan jääviä ja myös karanteeniolosuhteisiin määrättyjä henkilöitä, ja laki on kuitenkin määräaikainen.

13.34 Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Regeringen har i snabb takt avgett en mycket viktig proposition. Man bedömer att cirka 50 000 föräldrar är eller kommer att vara hemma från sitt jobb utan lön för att ta hand om och stöda sina under 10-åriga barn som inte nu ska gå i dagvård eller skola. Det är viktigt att trygga dessa familjers utkomst.

Hallitus on nopealla aikataululla antanut tämän todella tärkeän lakiesityksen, joka takaa arviolta noin 50 000:lle vanhemmalle perustoimeentulon. Nämä ovat vanhempia ja työntekijöitä, jotka nyt ovat joutuneet palkatta jäämään kotiin hoitamaan varhaiskasvatuksesta pois jääneitä lapsiaan sekä tukemaan 1.—3.-luokkalaistensa koulunkäyntiä.

Tässä kiireessä on kuitenkin muutama tärkeä ryhmä jäänyt huomaamatta, ja toistan tässä sen, mitä usea muukin puhuja on todennut: eli yhtä vaikeassa asemassa ovat varmasti nämä yksinyrittäjä-yksinhuoltajavanhemmat, jotka eivät nyt pysty tekemään omaa työtään, kun ovat kotona hoitamassa lapsiaan, sekä nämä aikuista vammaista lasta hoitavat omaishoitajat, jotka eivät pysty tekemään omaa ansiotyötään, kun päiväkeskukset ovat kiinni eivätkä nämä vammaiset lapset tai aikuiset pääse sinne. Eli miten hallitus on ajatellut, että näiden ryhmien toimeentulo taataan?

13.36 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Vaikka varhaiskasvatuksen esiopetuksen ja luokkien 1–3 lähiopetusmahdollisuus säilytettiin, hallitus kuitenkin hyvin selvin sanoin viestitti koteihin sitä, että lapset pidettäisiin kodeissa, mikäli se vain suinkin olisi mahdollista. Ja näin pääsääntöisesti myös tehtiin. Suomalaiset ovat tottelevaista kansaa tässä suhteessa. Tässä kohtaa hallitus osoittaa tällaista erinomaista tilannetajua ja inhimillisyyttä tämän esityksen myötä. Tämä määräaikainen etuus on hyvin konkreettinen osoitus siitä, että hallituksen suunnasta sivistystä ja hyvää tahtoa löytyy. Me kaikki varmasti jaamme sen huolen, miten perheissä jaksetaan, kun yhteiskunnan tällaiset hetkelliset tukiverkostot häipyvät ympäriltä. Ja tämä on yksi keino, yksi tapa osoittaa konkreettisesti se, että hallitus arvostaa vanhempia, jotka tässä vaikeassa tilanteessa erilaisten paineiden, kenties

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

taloudellisten ahdistusten myötä painivat kotona omien haasteidensa edessä, ja arvostan suuresti hallituksen lii kahdusta inhimilliseen ja hyvin sivistyneeseen suuntaan.

13.38 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa herra puhemies! Haluan ensiksi kiittää edustajia erittäin hyvistä ja myöskin inhimillisistä puheenvuoroista, mitä tulee tähän asiaan.

Havaitsen myös, että eduskunnassa tällä hetkellä edustajilla on hyvin yhteneväisiä huolia, mitä tulee tähän hallituksen esitykseen. Ainakin edustajat Kinnunen, Juvonen ja Laiho kiinnittivät huomiota, myös Rehn-Kivi, tähän täysi-ikäisten vammaisten lasten vanhempien tilanteeseen, ja ajattelen niin, että kyllä meidän on syytä vielä selvittää näiden vanhempien tilannetta, jotka tämän vallitsevan tilanteen vuoksi joutuvat jäämään pois palkkatyöstä ollakseen kotona täysi-ikäisten vammaisten lasten kanssa tai, kuten edustaja Juvonen nosti esiin, myöskin tässä välissä olevien, erityistä tukea tarvitsevien, lasten kanssa, jotka tästä esityksestä puuttuvat. Ja arvostan kovasti valiokunnan asiantuntemusta, ja uskon, että voimme yhdessä myöskin miettiä näitä esiin nousevia kysymyksiä vielä käsitteilyn aikana.

On totta, mitä edustaja Laiho nosti esiin tuossa omassa puheenvuorossaan, että näitä esityksiä valmistellaan hyvin kiireisellä aikataululla eikä lausuntokierroksia ehditä järjestää, joten senkin takia on äärimmäisen tärkeää, että valiokunta sen tekee ja voimme sitten yhdessä vielä pohtia niitä seikkoja, jotka jäävät täällä auki.

Yrittäjien tilanteeseen myös monet kiinnittivät huomiota. Ja kuten tässä totesin, tämä tuki koskisi henkilöitä, joiden ansionmenetystä ei korvata muulla etuudella. Mutta mikäli yrittäjän tulot ovat epidemian vuoksi laskeneet, niin heille on säädetty väliaikaisesti oikeus työttömyysturvaan, ja tämä kattaa myöskin ne tilanteet, joissa yrittäjä jää kotiin hoitamaan lastaan näiden rajoitustoimien vuoksi, ja tämä tukihan on suuruudeltaan samansuuruinen kuin tämä nyt esitetty väliaikainen tuki.

Nollatuntisopimusten kohdalla pätee myöskin se, että haettaessa tukea tulee esittää työnantajan todistus palkattomasta poissaolosta ja siitä, että tämä poissaolo johtuu nimenomaan lapsen hoitamisesta. Mutta mikäli sitten työtä ei muusta syystä ole tarjolla, niin tällöin on tietenkin mahdollista hakea työttömyysturvaa.

Useissa puheenvuoroissa myöskin kiinnitettiin huomiota kausityöntekijöihin, ja nämä kausityöntekijät saapuvat nyt poikkeusolojen aikana maahan huoltovarmuuden kannalta välttämättömiin tehtäviin maa- ja metsätalouteen. Ja näitä maahan saapuvia ulkomaalaisia työntekijöitä koskee tämä sama karanteenisuositus kuin suomalaisiakin eli se, että ollaan karanteeninomaisissa olosuhteissa se 14 vuorokautta. Ja jos tuona aikana ei pysty tekemään työtä ja työntekijä on palkattomalla vapaalla, niin hänellä olisi sitten oikeus tukeen, jos nämä muut edellytykset täyttyvät. On totta, että on syytä valvoa tätä etuuden maksamista paitsi kausityöntekijöille niin myös ihan kaikille. Tässä tuen maksatuksessa on kuitenkin aika paljon tämmöistä luottamusta kansalaisiin, ja sen takia myös on mahdollista Kelan tehdä tämmöisiä jälkikäteistarkastuksia siitä, että etuutta saadessa samaan aikaan ei ole saanut palkkatuloa, ja tämä koskee toki myöskin kausityöntekijöitä.

Puhemies! Tässä jäi monta vastausta antamatta, ja kysymyksiäkin on vielä muutamia. Jään odottamaan sitä myöhempää keskustelua, ja olen sitten vastaamassa kysymyksiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Asian käsittely keskeytettiin kello 13.42.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 15.56.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä.

15.56 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on osa sitä kokonaisuutta, jonka kautta suomalaisille pyritään turvaamaan toimeentulo kaikissa olosuhteissa, ja tätä on syytä tarkastella osana sitä laajempaa tukiverkoston kehittämistä, mitä tässä nyt tehdään. Nyt on tiedossa, että lasten on hyvä jäädä kotiin, kun se on vain mahdollista, koska varsinkin pienempien lasten kohdalla voi olla vaikeaa huolehtia siitä, että he vaikkapa turvaväliä osaisivat päiväkodissa tai alakoulussa pitää. Kun moni vanhempi on joutunut lasten kanssa kotiin jäämään turvallisuuden ja kansanterveyden tähden, niin on tietysti reilua, että heille mahdolliset ansionmenetykset jollain tavalla korvataan.

Kuitenkin tämä esitys jättää jonkin verran aukkoja näiden tulonmenetysten korvaamiseen. Meillä on nimittäin esimerkiksi yli 10-vuotiaiden vammaisten lasten vanhempia, jotka ovat nyt tunnistaneet, että heidän lapsensa kuuluvat riskiryhmään, ja vaikka heillä olisi mahdollisuus viedä lapsi kouluun, niin turvallisuuden ja terveyden vuoksi he ajattelevat, että näin ei ole syytä toimia. On myös tietysti se suositus, että olisi hyvä pitää riskiryhmistä tarkkaan huolta, ja sen tähden nämä vanhemmat nyt päätyvät sitten hoitamaan lapsiaan kotona.

Joissain kunnissa on myös toimittu niin, että henkilökohtaisen avustajan palveluita on nyt vaikeampi saada kuin aiemmin. Näinhän ei pitäisi käydä, vaan jokaisen pitäisi tietysti saada tarvitsemansa avustamisen palvelut, jotta arki sujuu, mutta kun tiedossa on, että näin on valitettavasti jossain päin toimittu, niin tämäkin saattaa lisätä sitä vanhempien kuormaa. Sen tähden olisikin nyt hyvä selvittää, mikä on se tapa, jolla taataan näiden vammaisten lasten vanhempien toimeentulo. Ylipäätään näissä olosuhteissa on tietysti kiinnitettävä huomiota siihen, että vammaiset, olivat sitten lapsia tai aikuisia, saavat tarvitsemansa palvelut ja tarvitsemansa tuen. Monessa tilanteessa, jos muut palvelut pettävät, vanhemmat tai lähiomaiset ovat se tuki ja turva, ja siksi olisikin nyt syytä tähän asiaan kiinnittää huomiota, kun pohditaan sosiaaliturvan kehittämistä.

Nähdäkseni on tietysti ymmärrettävää, että koska näitä esityksiä tuodaan aika nopealla aikataululla ja pyritään tietysti ikään kuin mahdollisimman rivakasti tuomaan tukea, niin jokaisessa esityksessä ei kai aina voida välttämättä kattavasti koko kenttää pohtia. Olisikin nyt tärkeää miettiä, miten tähän voidaan sitten jollakin toisella esityksellä ja jollakin toisella tukimuodolla vastata. Valitettavaa on, että esimerkiksi omaishoidon tuki, mikä voisi monella vammaisen lapsen vanhemmalla tulla kyseeseen, on pieni, vaihtelee kuntakohtaisesti, myöntöperusteetkin voivat vaihdella, ja esimerkiksi osa-aikaisen työn ja omaishoidon tuen yhdistäminen on edelleen haastavaa, vaikka vanhemmalla olisi tosiasiallinen mahdollisuus jonkin verran töissä käydä sen omaishoitajana toimimisen ohella. Nyt kun kriisi on käynnissä, tiedetään, että omaishoidon tuessa ja monissa muissa tuissa on haasteita tämän kriisin kannalta, ja sen takia olisi ehkä syytä pohtia jopa jotain erillistä etuutta näiden vammaisten lasten vanhemmille, jotta heidänkin toimeentulonsa saadaan turvattua.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

15.59 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tästä on pakko kiittää hallitusta, tämä on todella hyvä juttu, että saadaan näitä apuja tuonne perheisiin, etenkin vielä niihin, joissa on erityistuen piirissä olevia lapsia, jotka eivät kuulu kuitenkaan tähän alle 10-vuotiaitten ryhmään — tosiaan tässä useamman edustajan taholta on jo aikaisemminkin puhuttu siitä, että siellä sellaisia pikku viilauksia vielä olisi vammaisten osalta ynnä muuta. Halusin vain esittää kiitokset tästä hallitukselle, että olette hyvää työtä tehneet. — Kiitos.

16.00 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys oli iloinen yllätys, ja kiitos siitä ministeri Pekoselle ja hallitukselle, että tultiin näitä vanhempia vastaan, jotka ovat palkatta jääneet lapsiaan hoitamaan ja myös etäopetuksen näille pienille koululaisille mahdollistamaan. Monestihan juuri ne vanhemmat, jotka eivät ole pystyneet siirtämään töitään kotiin eli eivät pysty tekemään etätyötä, ovat melko pienipalkkaisia. Siellä voi olla esimerkiksi kaupankassoja, siivoojia, sen tyyppisistä ammateista, joita ei pystytä etätyönä tekemään, ja juuri heille tämä tuki on erityisen tärkeä. Tämä minimipäiväraha ei tietenkään kovin korkea ole, eli melko vaatimatonhan tämä on, mutta varmasti näissä oloissa on ihan oikea tämä hallituksen linjaus.

Sen lisäksi haluaisin kyllä vielä nostaa esiin sen, että näillä perheillä, varsinkin niillä, joilla tulot ovat jo entuudestaan pienet ja siellä kotona on paljon lapsia, jotka myös kuluttavat paljon, syövät paljon siellä kotona, toimeentulo voi olla melko tiukkaa. Haluaisinkin nyt ministeri Pekosen kautta hallitukselle esittää sellaisen toiveen, että kun monissa kouluissa on onneksi siirrytty siihen, että jaetaan niitä ruokapaketteja kotiin, tai vanhemmat saavat niitä hakea — sehän myös paikkaa ikään kuin sitä toimeentuloaukkoa ja täydentää sitä — niin tästä annettaisiin ihan systemaattinen suositus, että näin toimittaisiin kaikissa kunnissa. Sitten pitäisin kyllä tärkeänä vielä sitä, että siihen ei tulisi tällaista köyhäinavun leimaa vaan että se annettaisiin kaikille, aivan niin kuin kouluruokakin on kaikille tarjolla, että ei leimattaisi niitä vanhempia, jotka ruokaa hakevat, vähävaraisiksi tai köyhiksi, koska se nostaa sitä kynnystä hakea tätä apua. Ja tietysti tätä kannattaisi pohtia myös siellä varhaiskasvatuksessa. Nämä varhaiskasvatuksessakin olleet lapset jäävät ilman tätä ruokaa, ja se tuo lovea perheen toimeentuloon. No, tällä päivärahalla paikataan lähinnä sitä puuttuvaa palkkaa pieneltä osin, mutta sitten todellakin, kun kouluruoka tai päiväkotiruoka puuttuu, mielestäni siinä elintarvikkeiden antaminen olisi kyllä tärkeää.

16.03 Jussi Saramo vas: Arvoisa puhemies! Viikko on pitkällä, niin en mene kauhean syvälle siihen, kuinka tärkeä tämä esitys on. Tässä on paljon sanottu, ja todella kaikki tiedämme, kuinka moni ei ole voinut jäädä etätöihin. Moni on jäänyt tosi vaikeaan tilanteeseen tämän tilanteen ja ihan hallituksen, eduskunnan päätöstenkin seurauksena.

Sen verran haluaisin todeta yleisesti, että hyvinvointivaltiohan on tässä osoittanut taas ylivoimaisuutensa. Sellaisissa maissa, joissa on luotettu markkinoihin ja on ajateltu, että ihmiset hoitavat omat asiansa, ihmiset ovat todella pulassa, kun ei ole varaa sairastaa eikä ole varaa saada edes hoitoa, ja kyllä tässä Suomi on todella hienosti selvinnyt. Mutta samalla on kyllä käynyt ilmi myös se, että ovathan nämä meidän rakenteemme, jotka vuosikymmenten ajan toisaalta ovat hioutuneet tosi hienoiksi mutta toisaalta on rakennettu vähän tilkkutäkinä, joskus myös vähän jäykkiä. Me olemme joutuneet aika monta kertaa tässä salissa, varsinkin tuolla valiokunnissa, kuulemaan, kuinka monta asiaa olisi hyvä tehdä, mutta jos sitä ruvetaan rakentamaan nyt tässä kesken kriisiä, valmista tulee sitten ehkä ensi

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

jouluna, ja ihmisillä, yrityksillä ei vain ole varaa odottaa niin kauan, että he saavat sitä tukea.

Tässä on sama: Kansaneläkelaitos, työttömyyskassat, verottaja — kaikki ovat nyt sellaisessa tilanteessa, että siellä eivät vain ne resurssit riitä ja nopeasti pitäisi kouluttaa ihmisiä töihin. Meillä on paljon sellaista asiaa, mitä tämä koneisto vähän hidastaa, ja sen takia pitääkin kiittää ministeri Pekosta, että näin nopeasti, älyttömän nopeasti, saatiin tällainen uusi tukimuoto. Tähän jäi varmasti paljon asioita, jotka olisi voitu tehdä paremmin. Tämän avustuksen taso ei ole kaikilta osin ehkä niin hyvä kuin sen haluttaisiin olevan, ja monia muita yksityiskohtia voitaisiin parantaa, mutta suhteessa tähän aikatauluun täytyy kyllä olla todella kiitollinen, ja tosi upeata, että tämä esitys on tänne tuotu ja nopeasti saadaan läpi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten ministeri Pekonen, 3 minuuttia.

16.05 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää kaikkia edustajia hyvistä puheenvuoroista ja kommentteista, ja samalla haluan myöskin kiittää kaikkia niitä suomalaisia, jotka ovat jääneet pois töistä ollakseen kotona pienten koululaisten kanssa tai ovat noudattaneet hallituksen suosituksia karanteeninomaisista olosuhteista palattuaan ulkomaanmatkalta tämän tilanteen ollessa päällä. Osa heistäkin on joutunut olemaan palkattomasti karanteeninomaisissa olosuhteissa suojellakseen muita tämän viruksen mahdolliselta leviämiseltä.

Edustaja Räsänen totesi puheenvuorossaan, että tämä esitys tuli mukavana yllätyksenä, ja haluan myöskin todeta, että nämä ihmiset eivät ole olleet aktiivisia. En ole itse saanut yhteydenottoja esimerkiksi vanhemmilta, jotka ovat jääneet kotiin palkatta hoitamaan pieniä lapsia, ja sen takia pidän tärkeänä, että hallitus ja nyt eduskunta myöskin osoittaa sen tukensa näille ihmisille, jotka ovat toimineet hallituksen suositusten mukaisesti.

Tämä esitys on todella valmisteltu hyvin nopealla aikataululla, kuten edustaja Suomela tuossa jo totesikin, ja tämän lainhan on tarkoitus tulla voimaan nyt takautuvasti. Monet ihmiset odottavat nyt, että mistä saavat sitten toimeentuloa, kun ovat tällä palkattomalla vapaalla olleet, ja sen takia tässä on ollut kiirettä ja varmasti myöskin lainsäädäntö osaltaan voi olla puutteellista. Mutta me selvitämme nyt pikaisesti, ketkä tai mitkä ryhmät tässä joutuvat niin sanotusti väliinputoja-asemaan ja olisiko tähän lakiin vielä mahdollista tehdä pientä säätöä, esimerkiksi yhdessä valiokunnan kanssa, tai onko tarpeen sitten tuoda tähän myöskin täydentäviä esityksiä.

Totean vielä, että tämä esitys koskee myöskin niitä perusopetuksen 4.—10. luokkia silloin, kun lapsella on erityisen tuen päätös tai hän on pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä, kuten edustaja Laakso tässä totesikin, ja myöskin vammaisten lasten osalta yli 10 vuotta täyttänyttä lasta voi jäädä kotiin hoitamaan tällä tuella.

Edustaja Räsäselä vielä totean noista koulujen ruoka-avuksista, ruokapaketeista. Ministeri Andersson niihin ottikin eilen julkisesti kantaa, ja uskallan sanoa, että hänhän kyllä kehotti kuntia olemaan aktiivisia, eli mikäli ei kunnassa jo tätä kouluruokaa lapsille tarjota, niin näihin toimiin olisi pikaisesti syytä ryhtyä. Ja yhdyn kyllä tähän edustaja Räsäsen huoleen siitä, että näitä kouluruokailuja ei tule leimata millään tavalla vähävaraisten perheiden ruoka-avuksi, koska kouluruoka todella kuuluu jokaiselle koululaiselle ja näin ollen se pitäisi myöskin jokaiselle koululaiselle järjestää.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta Hallituksen esitys HE 44/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

13.42 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Näinä haastavina aikoina on hienoa, että voimme tehdä konkreettisia parannuksia ja helpotuksia ihmisten arkeen ja elämään. Koronaviruspandemia on aiheuttanut monille kansalaisille ja perheille huolta toimeentulosta ja pärjäämisestä. Näillä muutoksilla hallitus pyrkii helpottamaan ulosotossa olevien asemaa.

Nyt käsillä olevan esityksen tavoitteena on helpottaa ulosoton asiakkaan asemaa. Kynnystä saada helpotuksia ja joustoa maksuihin madalletaan. Hallituksen esityksellä selkiytetään, mitä joustoja ja helpotuksia ulosoton asiakkaan on mahdollista saada koronakriisin johdosta. Väliaikaisella lailla voidaan näin ollen paremmin ottaa huomioon poikkeusajan erityispiirteet.

Tavoitteena on myös väliaikaisesti lieventää ulosottomenettelyn joutisuusvaatimusta. Tämä tarkoittaa, että koronaviruksen ja poikkeustilan aiheuttama väliaikainen kyvyttömyys tehdä suorituksia ulosottoon ei saisi johtaa välittömästi maksuhäiriömerkintään. Ulosottomiehellä säilyisi kuitenkin edelleen tapauskohtainen harkinta muuttaa tai rajata tämän lain perusteella annettuja lisäaikoja ja helpotuksia, jos olosuhteet sitä edellyttävät. Tältä osin ulosottokaaren perussäännökset pysyisivät kaikilta osin voimassa. Näin pystytään ulosotossa turvaamaan molempien osapuolten oikeuksia myös poikkeusoloissa.

Värderade talman! Under dessa exceptionella omständigheter är det viktigt att vi kan göra konkreta förbättringar som underlättar människors vardag och det dagliga livet. Målsättningen med den här propositionen är att underlätta situationen för dem som är i utmätning. Tröskeln sänks för att få lättnader eller mer flexibilitet i utsökningsförfarandet. Därmed blir det tydligare för utmätningens kunder vilka alternativ det finns till följd av coronakrisen. Via den temporära lagen kan man bättre beakta särdragen under undantagsperioden. Ett ytterligare syfte är att temporärt lindra kravet på skyndsamhet i utsökningsförfarandet. Tillfällig oförmåga att uppfylla betalningsförpliktelse till följd av coronaviruset och undantagsförhållandet får inte omedelbart leda till en anteckning i registret över betalningsstörningar.

Utmätningssmannen skulle fortsättningsvis behålla sin rätt till prövning från fall till fall att ändra eller begränsa de tilläggstider och lättnader som beviljats med stöd av den här la-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

gen om omständigheterna det kräver. Till denna del förblir utsökningsbalkens grundläggande bestämmelser i kraft till alla delar. På detta sätt kan man i utsökningsförfarandet trygga båda parternas rättigheter också under undantagsförhållanden.

Arvoisa puhemies! Velalliselle tässä laissa tarkoitettu ulosmittauksen rajoittamiset ja huojentamiset helpottavat pääsemään yli ahdingosta, jonka nämä poikkeusolot ovat aiheuttaneet talouteen. Nopea toipuminen poikkeuksellisesta tilanteesta on sekä ulosoton velkojan että velallisen etu.

Väliaikaisen lain ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian. Laki olisi voimassa 31. päivään lokakuuta 2020 saakka.

13.46 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Oma arvioni on positiivinen, koska tässä hallitus nimenomaan reagoi tähän erittäin vaikeaan tilanteeseen, koska me vielä sen rumemman konkurssi- ja ulosmittausasian äärellä olemme sitten tämän viruksen taannuttua ja kun päästään normaaliin elämään, mutta näitten velallisten asema siinä tulee olemaan erittäin kova ja vaikea. On hyvä, että nyt reagoidaan tässä olemassa olevassa tilanteessa.

Ihan muutamia huomioita, mitä tässä esityksessä on ollut, mitkä tuntuvat hyvälle.

Eli on kuitenkin huomioitu se olennainen heikentyminen, jolloin voidaan päästä tämän menettelyn piiriin. Totta kai tässä tilanteessa me tiedämme, että on tuhansia ja taas tuhansia lomautettuja työntekijöitä. Osa on ulosotossa ja tulot pienenevät, ja silloin pitää reagoida siihen, kun ollaan ansiosidonnaisella päivärahalta, että heti tapahtuu semmoinen kohtuullistaminen, joka tietysti on nykylainsäädännönkin mukaisesti mahdollista, kun tällainen tapahtuu. Mutta pidän sitä erityisen hyvänä, että tänne on kirjattu myös se, että ei heti aiheudu maksuhäiriömerkintää, sillä juuri siinä tilanteessa, kun ansiot romahtavat ja tulee maksuhäiriömerkintä, sen oman elämän mahdollistaminen minkäänlaisella luototuksella tulee aika mahdottomaksi. Se tuo erilaisia esteitä, niin kuin tiedämme, maksuhäiriömerkinnän osalta: puhelimen, vuokra-asunnon saamiseen — ynnä muuta, ynnä muuta — liittyviä vaikeuksia.

Tärkeätä ihan hallituksen esityksen ensimmäisissä pykälissä on tämä ulosottomiehen ohjaamisvelvollisuus, koska monesti juuri talousongelmissa olevat ihmiset ovat voimattomia ja jaksamisensa äärirajoilla. Tämä on nyt oikein hyvä asia, että tulee sen viranomaisen taholta eli ulosottomiehen taholta veloitteeksi neuvoa tämän lainsäädännön mahdollisuuksista.

Pidän myös tärkeänä tätä vapaakuukausien myöntämistä. Se on hyvin ja selkeästi kirjoitettu tähän lainsäädäntöön, ja pidän sitä myös hyvänä, koska nyt se on velvoittavaa, että se on myös annettava sitten, kun se arvio täyttyy, että tämän koronaepidemian takia ollaan ajautettu taloudelliseen ahdinkoon ja ulosotto näin voisi kohtuuttomasti rasittaa. En tiedä, oliko siinä nyt sitten, että voitiin vuodeksi antaa sitä, ja silti täällä lainsäädännössä on, että päättyy marraskuun 30. päivä, jos nyt oikein nopeasti lukiessani sen näin, mutta se ei nyt varmasti ole iso ristiriita.

Mutta olisin kysynyt ministeriltä nyt, kun tässä edellä paljonkin kiitosta saanut 720 euron osa tulee maksettavaksi — tai sitä voivat hakea henkilöt, jotka jäivät palkkatyöstä mahdollistamaan lastenhoidon ja etäkoulunkäynnin — että tässä vaiheessa ei ehkä varmasti vielä ole pystytty huomioimaan, mitä sen rahan kanssa tehdään, jos henkilö on ollut ulosotossa ja jää sitten hoitamaan lastaan. Tämähän vastaa yhtäkkiä päässä laskien noin

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

1 600 euron kuukausiansiota ja siitä maksettavaa työttömyyskorvausta, tämä 720 euroa. Mutta ihan kysymyksenä, että onko se on pohdittu niin, että tämä olisi sitten subjektiivinen oikeus myös ulosottoon nähden, että puntaroitaisiin se valmiiksi, minkälaisia tulkintoja siitä voi tulla.

Mutta haluan kiittää hallitusta ja ministeriä hyvästä valmistelusta ja esittelystä siltä osin kuin suomenkielinen edustaja sen ymmärsi. [Anna-Maja Henriksson: Se oli sama ruotsiksi!]

13.51 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Koronaviruksen aiheuttama väliaikainen kyvyttömyys vastata velvoitteista ei saisi johtaa välittömästi ulosottoon eikä myöskään maksuhäiriömerkintöihin. Jo nämä maksuhäiriömerkinnät tulevat suuresti vaikuttamaan tulevaisuuden toimiin, kuten edustaja Myllykoskikin täällä totesi, kun ei saa välttämättä puhelinliittymää, ei saa vuokra-asuntoa, ei saa asuntolainaa. Nämä asiat voivat sitten johtaa siihen, että ihminen luovuttaa helpommin, kun on lähtenyt luisumaan, ja se luisu lähtee sitten kertautumaan, ja se voi johtaa ikäviinkin asioihin.

Nyt esitetyillä muutoksilla pyritään siihen, että velalliselle jäisi enemmän aikaa oman taloudellisen tilanteen selvittämiseen ja tasapainoon saamiseen. No, lisäajan puitteissa velallisella olisi mahdollisuus saada tilanteeseen myös apua talouden tukitoimien kautta tai esimerkiksi velkaneuvonnan avulla. Tämä on hyvä asia. Jos ajatellaan, että ulosoton velkojille tilittämien varojen määrä tulee nyt pienenemään, niin näin tapahtuisi kumminkin. Tämä on hyvä asia, että nyt annetaan vähän siimaa ja lisätään maksuaikaa ja annetaan ulosotossa oleville vapaakuukausia tietyin edellytyksin ja häätöaikaakin pidennetään. Tässä täytyy olla tarkkana, että on koronasta johtuvaa se eikä sitten vain hyväksikäytetä vuokranantajaa.

Näissä on oltava aina tarkkana, kun tehdään nopeita päätöksiä, mutta ihan toivottavia asioita.

13.52 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Elämme todella vaikeaa aikaa. Lomautus, sairastuminen, työttömäksi joutuminen ajavat ihmisiä ahdinkoon, aiheuttavat velkakerrettä, maksuvaikeuksia, ja silloin on erittäin tärkeää, että tulemme kaikin mahdollisin keinoin vastaan ihmistä näissä hankalissa tilanteissa. Ihmiset ovat ahdistuneita, ja voi olla, että moni ihminen ei kestä tätä painetta ja ajautuu ratkaisuihin, jotka ovat hyvin järkyttäviä.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan ulosottokaaren väliaikaista muuttamista. Esityksen mukaan ulosottokaaren säännökset, joissa säädetään ulosottomenettelyn keventämisestä, rajoittamisesta tai täytäntöönpanon lykkäämisestä koskevista edellytyksistä, muutettaisiin siten, että COVID-19-epidemiasta aiheutuvat poikkeusolot sekä näistä aiheutuvat taloudelliset vaikeudet voidaan ottaa voimassa olevaa säännöstöä paremmin huomioon ulosottomenettelyissä.

Tällä esitetyillä muutoksella pyritään siis siihen, että velalliselle jäisi enemmän aikaa oman taloudellisen tilanteensa selvittämiseen ja tasapainoon saamiseen. Lisäajan puitteissa velallisella olisi mahdollisuus saada tilanteeseensa myös apua talouden tukitoimien kautta tai esimerkiksi velkaneuvonnan avulla. On erittäin tärkeää, että kun henkilö ottaa esimerkiksi velkaneuvontaan yhteyttä, niin hän pääsee sinne läpi ja hän saa sieltä avun, siellä on riittävästi resursseja.

Esitettyjen muutosten myötä velalliselle jää myös enemmän varoja omaan käyttöön koronaviruksen aiheuttamana taloudellisesti vaikeana aikana. Väliaikaisella lailla varmis-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

tetaan myös se, että koronaviruksesta johtuvan poikkeustilan aiheuttamat erityistilanteet tulevat yhdenvertaisesti huomioon otetuiksi kaikkien velallisten osalta.

Arvoisa puhemies! Jo nyky laki mahdollistaa ulosmittauksen tai ulosottopidätyksen määrän rajoittamisen, jos velallisen maksukyky on erityisen syyn vuoksi olennaisesti heikentynyt, ja myös esimerkiksi maksuaikaa voidaan jo olemassa olevan lain mukaan myöntää erityisestä syystä. Kysyisin ministeriltä: mitä erityistä muutosta tämä nyt väliaikaisesti voimaan tuleva laki antaa ja turvaa? On hyvä asia, että maksuhäiriömerkintää ei aiheudu heti. Se on iso asia ja tärkeä asia ihmiselle jo henkisesti ajateltuna. On usein järkyttävää kuulla tai tietää, että maksuhäiriömerkintä on tullut.

Arvoisa puhemies! Vielä haluan nostaa esille tilanteen niiden ihmisten kohdalla, jotka vaikka sairastuvat, joutuvat sinne pitkäaikaiseen sairaalahoitoon tai laitoshoitoon, ja sillä tavalla se laskukasa ja maksutaakka kasvavat entisestään. Heidän kohdallaan voi olla tilanne myös se, että kukaan ei ole siellä kotona katsomassa sitä laskupinoa eikä seuraamassa ja maksamassa niitä laskuja, ja voi tulla yllättäviä tilanteita vastaan sitten, kun kotiutuu sieltä sairaalasta, kun laskuja onkin iso kasa ja huomautuslaskuja ynnä muita. Vastaako tämä laki nyt myös näihin kysymyksiin, että jos ihminen vaikkapa sairastuisi koronavirukseen, hyvin pitkään joutuu olemaan sairaalassa — tehohoitoakin kestää viikkoja, puhutaan kymmenistä, kymmenistä päivistä — niin millä tavalla ihminen esimerkiksi sairaalalaskujen kohdalla kohtaa sen arjen?

Arvoisa puhemies! On hienoa, että hallitus huomioi velkaantuneen tilan ja aseman ja muistaa 90-luvun laman ihmisten tilanteen. Kyllä tähän asti hyvin paljon olette tehneet, hallitus, niitä toimia, että nämä muistikuvat ovat mielessä, ja haluamme ehkäistä ja estää ne järkyttävät tapahtumat ja muun muassa itsemurhat, joita siihen maailmanaikaan tapahtui todella paljon. — Kiitos.

13.56 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Koronavirustilanteen takia meillä vallitsevat poikkeusolot. Tilanne on haasteellinen ja vaikea, koska vaikka tiedämme, että tämä taistelu tullaan vielä voittamaan, pitää löytää ne keinot, joilla estetään mahdollisimman hyvin viruksen aiheuttamat tuhot. Terveys on tärkeintä, tärkeintä on estää koronakuolemat, mutta heti sen jälkeen tulee tietysti järjestyksessä myös se talouspuoli, koska se on niin moneen asiaan sidottu.

Jo ennen tätä koronaa meillä oli yli puoli miljoonaa suomalaista ulosotossa tai heillä oli maksuhäiriömerkintä — siis yli puoli miljoonaa — ja voi vain kuvitella, että tämän koronan aikana, ja varsinkin sitten kun korona on jo voitettu, tilanne voi olla paljon pahempi vielä. Meillä on vielä enemmän heitä, joilla on näitä ongelmia. Nämä kansalaiset ja yritykset ovat näissä poikkeusoloissa todella kovan paikan edessä nyt. Monet ulosotossa olevat ovat tehneet maksusuunnitelman tällä hetkellä, ja he lyhentävät näitä maksujaan. On käynyt myös niin, että osa on joutunut nyt sitten lomautuksen alle ja tulot ovat vähentyneet. Heidän on todella melkein mahdoton nyt niitä lyhennyksiä hoitaa. Ulosotossa on laskettu, että ihmiselle pitää jäädä määrätty määrä rahaa käytettäväksi niihin perustarpeisiin ja perusmenoihin, ja monen kohdalla on todella tarkkaan laskettava, että tosiaan jää siihen ruokaan ja lääkkeisiin ja asumiseen se raha.

Hallituksen tavoite on madaltaa ulosotokaaren rajoitusten ja helpotusten soveltamisen kynnystä, ja on erittäin hyvä, että hallitus tuo nämä lait nyt tänne esille, koska on todella tärkeää puuttua varsinkin ulosotossa olevien ja maksuhäiriömerkinnän omaavien ihmisten ongelmiin. Tämä laki on väliaikainen näin poikkeusolojen aikana, ja kun on tilapäinen ah-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

dinko kysymyksessä, niin lakia sovellettaisiin nyt. Mutta jos ajatellaan tätä lakia ja sen käyttöönottoa, niin lopullisesti tämä on kyllä velallisen ja ulosottovelkojan etu loppujen lopuksi, että näitä helpotuksia annetaan ja annettaisiin. Tarkoitus on, että ne voisivat olla esimerkiksi näitä vapaakuukausia tai että ulosmittauksen määrää vähennettäisiin. Elinkeinoja harjoittavan kohdalla on myös ajateltu tulla vähän vastaan.

Jos ajatellaan ulosottomiehen roolia, jonka Myllykoskikin nosti tässä esille, on todella tärkeää, että ulosottomiehiä nyt ohjataan tämän suhteen, mitä hallitus nyt esittää, että ulosottomiehillä säilyisi kuitenkin tällainen tapauskohtainen harkinta muuttaa tai rajata tämän lain perusteella lisäaikoja tai -helpotuksia. Minä kysyisinkin arvoisalta ministeriltä: tullaanko tätä seuraamaan, että käyttäytyvätkö ulosottomiehet sitten käytännössä tämän hallituksen esityksen mukaisesti, että varmasti tämä koituu sitten näitten ulosotossa olevien hyväksi ja sitä käytetään laajasti? Toiseksi kysyisin vielä: Onko ulosottomiesten oma toimeentulo vieläkin osaksi kiinni myös siitä, mitä saadaan ulosmitattua ulosottovelallisilta? Onko tässä jotain ristiriitaa?

Toivomus on tietysti, että tämä tulee mahdollisimman pian käyttöön, koska se hätä on nyt kovin suuri. Myöhemmin tänään vielä täällä käsitellään tätä konkurssilainsäädäntöä, ja välttämättä ei aina usko siihen, että se mahdollisuus auttaa näitä yrityksiä ja myöskään yksityishenkilöitä olisi ihan sitten todellista. Huoli on kova kuitenkin, vaikka hallitus nyt tekee tämän hyvän esityksen, sillä 90-luvun laman seuraukset olivat järkyttäviä. Edustaja Juvonen nostikin tässä esille nämä itsemurhat, ja hallitus on kyllä sanonut, että nyt pyritään välttämään tätä järkyttävää jälkimaininkia, mikä silloin koitui monen ihmisen kohtaloksi. Varsinkin, kun ajatellaan, että meillä on vielä näitä ihmisiä, jotka kärsivät tästä. On puhuttu siitä totuuskomiteasta, tai mikä se nyt olikaan, joka voisi pohtia, mitä silloin tapahtui, voisiko näitä ihmisiä armahtaa tai tehdä jotain, koska tämä tilanne on jatkunut jo kymmeniä vuosia.

Tämä hallituksen esitys on nyt sitten tietysti ajankohtainen, ja kiitän siitä, että hallitus on ottanut tämän nyt vakavasti.

Jos ajatellaan vielä — minä otan vielä yhden esimerkin, kun puhutaan ulosottomiehistä — niin tällä hetkellä tämä ei vielä oikein toimi. Eräs henkilö otti just pari päivää sitten yhteyttä: hänen vaimonsa on joutunut lomautetuksi, hän on itse ulosmittauksessa, ja hänen palkastaan ulosmitataan. Nyt vaimo on lomautettu, heillä ei olisi enää mahdollisuutta lyhentää näin suurta määrää. Hän oli soittanut ulosottomiehelle ja kysynyt mahdollisuuksia vähän tulla vastaan, ja vastaus oli ollut, että ei, tämä maksusuunnitelma pysyy muuttumattomana. Sen takia tämänkin esimerkin valossa tämä on todella tarpeellinen ja odotettu. — Kiitos.

14.03 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Esitetyillä muutoksilla pyritään siihen, että velalliselle jäisi enemmän aikaa oman taloudellisen tilanteen selvittämiseen ja tasapainoon saamiseen.

Jätin noin kuukausi sitten toimenpidealoitteen velallisen aseman parantamisesta väliaikaisesti koronapandemian aikaan. On hienoa, että hallitus on ottanut tästä nytten kappa. Aloitteessani ehdotin, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin muuttaakseen lainsäädäntöä tilapäisesti sallien yhä useampia vapaakuukausia ulosottovelallisille. Toki ulosottomies voi käyttää harkintavaltaa velallisen eduksi tietyissä tilanteissa jo nyt, kuten vapaakuukausien myöntäminen, ulosmittauksen rajoittaminen ja häätöjen lykkääminen. Mutta tämä halli-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

tuksen esitys madaltaa nimenomaan ulosottokaaren helpotusten ja rajoitusten soveltamisen kynnystä sekä sitoo myös ulosottomiesten toimintaa.

Edustaja Lehto toi täällä tärkeän kysymyksen esiin, eli että on tärkeä seurata tätä väliaikaista lakia, ettei sitä aleta käyttämään sitten hyväksi. Myös edustaja Elomaan kysymys tästä, että seurataanko näitten ulosottomiesten toimintaa, on kanssa erittäin hyvä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Marttinen, ja sen jälkeen ministeri.

14.04 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! On aivan oikein, että normaalitalanteessa saatavat voidaan periä viime kädessä ulosottoteitse. Se turvaa velanmaksun ja velkojan saamisoikeuden toteutumisen. Veloistaan täytyy huolehtia. Nyt elämme kuitenkin aivan toisenlaisessa maailmassa. Koronavirus on tuonut jokaiselle ihmiselle ja yritykselle eteen odottamattoman raa'an tilanteen. Moni on nyt erittäin tiukassa paikassa. Usean yrittäjän kassavirta on pysähtynyt. Rahaa ei tule, mutta laskujen eräpäivä lähestyy silti uhkaavasti. Huoli huomisesta ja yrityksen tulevaisuudesta on monella nyt todellinen.

Ulosottolainsäädäntö sisältää jo nykyisellään säännöksiä, joilla perintätoimia voidaan lykätä ja lieventää. Perusteet huomioivat erinäiset sosiaaliset syyt. Ulosottoakaari on kuitenkin tehty normaalioloja silmällä pitäen. Korona on vienyt meidät nimittäin nyt kauas normaalioloista. Siitä on tullut valtava sosiaalinen kriisi, joka on pahenemassa koko ajan, ja se muodostaa aivan omanlaisensa syyn myös velanmaksujen lykkääntymiseen.

Herra puhemies! Korona ei ole yhdenkään suomalaisen syytä. Olemme tahtomattamme joutuneet oloihin, joita kukaan ei ole osannut odottaa. On tärkeää, että korona nyt huomioidaan tässä ulosottokaaren väliaikaisessa muutoksessa, jota oikeusministeriössä on valmisteltu. Jatkossa ulosottomenettelyssä huomioitaisiin koronan vaikutukset velallisen maksukyvyn tilapäiseen heikentymiseen. Velanmaksuaikaa voitaisiin pidentää kolmesta kuuteen kuukauteen. Palkasta ja elinkeinotulosta voitaisiin ulosmitata aiempaa pienempi osuus. Edellytysten täytyessä myönnettäisiin myös perintävapaita kuukausia. Samaten häätöjen toimeenpanoa voitaisiin lykätä jopa neljä kuukautta. Tämä on oikein, sillä kenenkään ei voida kevein perustein antaa joutua vaille asuntoa tässä poikkeuksellisessa tilanteessa.

Normaalioloissa velkojen suorittamatta jääminen aiheuttaa luottotietoihin maksuhäiriömerkinnän. Se on erittäin vakava asia, sillä lähes 400 000 suomalaisella on jo maksuhäiriömerkintä tällä hetkellä. Maksuhäiriömerkintää ei voisi myöskään antaa koronasta johtuvan tilapäisen varattomuuden vuoksi. Pidän tätä muutosta myös erittäin perusteltuna.

On tärkeää, että muutokset tehdään nimenomaan koronavaikutukset huomioiden. Mitään yleistä oikeutta maksumoraalista poikkeamiseen tämä ei voi tuottaa. Tästä on tässä salissa jo käyty tärkeää keskustelua. Yhteiskuntamme ja talousjärjestelmämme elää sen varassa, että raha ja suoritukset liikkuvat ihmiseltä ja yritykseltä toiselle ja kaikki perustuu lopulta sille, että omista suorituksista huolehditaan.

Herra puhemies! On sekä velallisten että velkojan etu, että kriisistä päästään yli ilman ulosottoaaltoa, velallisten talousahdinkoa ja tarpeettomia maksuhäiriömerkintöjä.

Ministeri on valmistellut erinomaisen esityksen tämän salin käsittelyyn. Ja vaikka nyt tähän nimenomaiseen pykälään tässä ei esitetäkään muutosta, niin tohdin silti kysyä ministeriltä ulosoton suojaosuuden tasosta. Se liittyy kuitenkin tähän, on ulosottokaaren alaista sääntelyä. Ja ottaen huomioon sen, että maksuhäiriömerkintöjen ja taas vastaavasti ulosottoon joutuneiden ihmisten määrä on hyvin korkea, meidän pitäisi myös miettiä sitä, mitä

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

tapahtuu tämän kriisin jälkeen. Miten me voimme huolehtia siitä, että voimakkaasti velkaantuneet ihmiset säilyttävät toivon tulevaisuudesta ja että heillä säilyvät myös kannusteet ottaa työtä vastaan? Kysyisin ministeriltä, että olette varmasti pohtinut sitä, voitaisiinko tätä suojaosan tasoa nostaa. Sille on laskettu myös aivan suorat työllisyysvaikutukset, ja se sopisi hyvin näihin tuleviin toimiin, mitä hallitus joutuu joka tapauksessa pohtimaan. Sen tasoa voitaisiin nostaa esimerkiksi 900 euroon kuussa, jos puhutaan tästä perustasoisesta suojaosasta. Mutta tätä kysyn nyt ministeriltä.

14.09 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille hyvistä kysymyksistä, ja kiitos siitä, että otatte tämän esityksen niin hyvin vastaan. Todella tilanne on erittäin, erittäin vaikea monessa perheessä tänä päivänä, ja sen takia tarvitaan sellaisia toimenpiteitä, jotka voivat ainakin jonkun verran perheitä auttaa ja ulosottovelallisia auttaa.

Tässä on tullut paljon hyviä kysymyksiä. Edustaja Myllykoski kysyi myös tästä tuesta, joka nyt tullaan maksamaan niille ihmisille, jotka jäävät kotiin hoitamaan lapsiaan ja jotka eivät siitä ajasta saa palkkaa. Siitä ei ole erikseen keskusteltu, voisiko tämä olla ulosmittauksen ulkopuolella. Lähden siitä, että tässä on pääsääntö, että se on tulo niin kuin muutkin tulot, mutta tämä esitys, mikä nyt on täällä eduskunnassa, varmasti tässä tapauksessa on hyväksi myös sellaisille henkilöille, jotka voivat olla ulosoton piirissä ja jotka saavat tai tulevat saamaan tätä tukea.

Tässä on kysytty myös, mitä tässä nyt sitten käytännössä muuttuu.

No, maksuajoista sen verran, että nyt tulee mahdollisuus myöntää kolmen kuukauden sijaan enintään kuuden kuukauden maksuajan pidennys, ja ulosottokaaren vaatimusta erityisesti syystä maksuajan myöntämiselle ehdotetaan muutettavaksi siten, että tässä laissa riittävä peruste on todennäköisesti suoritettava maksu.

Sitten kaikissa näissä pykälissä otetaan huomioon se, että jos ihminen on joutunut tilanteeseen koronavirusepidemian vuoksi, niin se on tavallaan syy ulosottomiehen myös käyttää nyt näitä mahdollisuuksia, jotka tämä lakimuutos tai nämä lainmuutokset antavat myöden.

Vapaakuukausien perusteista sen verran, että voimassa olevien perusteiden eli velallisen välttämättömien asumiskustannusten tai muiden elinkustannusten huomioonlisisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi vapaakuukausien myöntämisen perusteeksi COVID-19-epidemiasta tai siitä johtuvista poikkeusoloista velalliselle aiheutunut väliaikainen maksuvaikeus, ja myös mitä tulee yrittäjiin, niin heillekin tulee tämän perusteella nyt mahdollisuuksia saada pitää suurempi osa kuin viisi kuudesosaa siitä yrittäjätulosta tämän muutoksen myötä.

Edustaja Elomaa ja muutama muu teistä kyselitte tästä seurannasta. Siitä on ollut puhetta jo ulosottolaitoksen sisällä. Eliikkä heti kun tämä laki on täällä hyväksytty, niin suunnitellaan koulutusta kaikille ulosottomiehille, että he tietävät myös, millä tavalla tätä pitäisi nyt sitten käytännössä soveltaa, ja totta kai se on niin, että hallitus ajaa takaa sitä, että tämä myös otetaan nyt vakavasti ja että ulosottomiehet myös ymmärtävät sen erilaisen tilanteen, mihin ihmiset nyt ovat joutuneet ja joutumassa tämän koronapandemian vuoksi.

Sitten muistelen itse myös lama-aikaa. Olin silloin nuorena juristina pankissa töissä ja joka päivä tuli uusia velkajärjestelyhakemuksia ja uusia konkursseja pöydälle. Meidän pitää tehdä kaikkemme, jotta nyt ei tapahtuisi samalla tavalla ja jotta siltä henkiseltä kärsimyksestä, joka siitä silloin 90-luvulla saatiin moneen perheeseen, välttyttäisiin.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.13.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.08.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7 käsittelyä.

16.09 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on muuttaa ulosottoa koskevaa lainsäädäntöä niin, että lievennettäisiin tämän ulosottomenettelyn ikään kuin joutuisuusvaatimusta. Koronavirus on aiheuttanut väliaikaista kyvyttömyyttä vastata velvoitteista, ja se ei saisi johtaa välittömästi maksuhäiriömerkintöihin. Tässä laisassa kuitenkin ulosottomiehellä säilyy tapauskohtainen harkinta muuttaa tai rajata tämän lain perusteella annettuja lisäaikoja ja helpotuksia, ja tältä osin ne peruseriaatteen, jotka ulosottoaaren ikään kuin perussäännöissä ovat, pysyisivät voimassa, mikä on hyvä asia.

Erityisesti kiinnitän huomiota häätömenettelyyn, jossa puututaan hyvin voimakkaasti henkilön perusoikeuksiin. Tässä kohden tämä ehdotettu lisämääräaika tuo häätömenettelyyn myös perustuslain kannalta oikeasuhtaisuutta ja omalta osaltaan on näitä virusepidemiatilanteen aiheuttamia vaikeita tilanteita helpottamassa. Siinä mielessä on hyvä, että tässä hallituksen esityksessä on aika perusteellisesti pohdittu tätä suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestykseen omaisuudensuojan kannalta ja erityisesti tämän häätömenettelyn kannalta.

16.11 Sheikki Laakso ps: Arvoisa herra puhemies! Olisi nyt ollut toivottavaa tietysti, että olisi päässyt asiaa vähän ministerille suoraan itse kertomaan, mutta toivottavasti viesti sitten jotain kautta menee. Tässä tosiaan puhutaan tästä ulosotosta, ja niin sanotusti helpotetaan ulosottomiehiä antamaan armoa velkojen kohtelussa, mutta joka tapauksessa tässä vähän minua häiritsee se asia, että tässä ei oikeastaan kauheasti muuteta mitään, koska tilanne on se, että edelleenkin ulosottomiehiä ei veloiteta tekemään mitään, vaan annetaan niin sanotusti mukamas paremmat eväät. Kuitenkin täytyy sanoa, että ihmisiä ovat ulosottomiehetkin, ja siellä joskus henkilökemiatkaan eivät välttämättä pelaa niin hyvin, että tästä olisi kauheasti hyötyä jollekin velalliselle.

Olisin nähnyt huomattavasti parempana ja vähemmän byrokraattisena ratkaisuna, että oltaisiin esimerkiksi keskeytetty ulosoton periminen kaikilta kolmeksi kuukaudeksi. Silloin ei velallisen olisi tarvinnut käydä näitä minkään näköisiä asioita erikseen läpi. Koska mitä todennäköisimmin siellä tulee ulosottomiehillekin olemaan töitä seuraavat kolme kuukautta huomattavasti enemmän, niin se olisi huomattavasti helpottanut tätä ruljanssia sitten siinä kohtaa, kun ei olisi tarvinnut näihin niin sanotusti vanhoihin asiakkaisiin siinä välissä puuttua.

Tässä kuitenkin täytyy ottaa huomioon, mitä aika harva asiaa tuntematon ihminen — sellainen ihminen, joka on koko elämänsä ollut siinä tilanteessa, ettei ole juurikaan tarvinnut muuta kuin täällä siitä asiasta jotain puhua — ymmärtää. Että siinä vaiheessa, kun vel-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

ka menee ulosottoon, niin velkojat ovat hyvin harvoin enää niitä, kellä tällainen velan takaisin saanti tekisi vaikeuksia kuitenkaan omassa taloudessa. Itse olen aikoinani — nyt olen tietysti jo kuuluisakin niistä ulosotoistani — ollut nuorempana ulosoton asiakas, ja pitkän rupeaman jälkeen sain ulosottoni maksettua, kunnes sitten ostimme talon, ja jouduinkin maksamaan kaverin takaaman pankkilainan vielä siinä samassa yhteydessä, ja se oli nykyrahoissa noin 15 000 euroa. Se oli normaalille pienyrittäjälle aika kova paukku, mutta todellisuudessa siinäkin tapauksessa, vaikka vein sen ulosottoon ja kaveri ei niitä maksanut, niin tavallaan se oli jo kärsitty niin, ettei minun ja perheeni, neljälapsisen perheen, elättäminen ei ollut kuitenkaan siitä kiinni. Eliikkä liian usein näissä ulosottokeskusteluissa käydään näitä asioita läpi liian paljon niiden velkojien puolelta. Totta kai velkojilla on oikeus ja velkojien pitää velkansa tulla saamaankin, sitä en tarkoita siinä, mutta he hyvin harvoin välttämättä ovat niin ahtaalla sellaisessa tilanteessa kuin ne, jotka siellä ovat velallisena. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista Covid-19 epidemian leviämisen rajoittamiseksi

Hallituksen esitys HE 45/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.14 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Monissa yrityksissä ja taloyhtiöissä on kevät perinteisesti ollut aktiivista aikaa eri kokousten muodossa. Tämä kevät on ollut meille kaikille hyvin poikkeuksellinen, ja näillä hallituksen esityksillä pyrimme helpottamaan eri toimijoiden edellytyksiä hoitaa asiat tämän kriisin aikana.

Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskee väliaikaista poikkeamista yhtiö- ja yhteisölaeista. Taustalla on tavoite rajoittaa koronaviruksen leviämistä ja helpottaa yritysten ja yhdistysten asioiden hoitamista näinä poikkeuksellisina aikoina. Muutos helpottaa osakeyhtiöiden, asunto-osakeyhtiöiden, osuuskuntien ja yhdistysten osakkeenomistajien ja jäsenten kokousten järjestämistä poikkeusoloissa. Samalla mahdollistetaan se, että toimijat voivat paremmin ottaa huomioon terveydensuojeluvaatimukset, yhteisöjen tarpeet ja osakkeenomistajien ja jäsenten oikeudet. Ehdotettu poikkeussäätely koskee myös eräitä rahoitus- ja vakuutusalan yhteisöjä ja säätiöitä.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Våren brukar vanligtvis vara full av möten, bolagsstämmor, möten och sammanträden. Den här våren har varit exceptionell för oss alla på många sätt, och med den här regeringspropositionen vill regeringen underlätta olika aktörers verksamhet under dessa omständigheter. Därför föreslår regeringen avvikelser från bolags- och gemenskapslagar i syfte att begränsa spridningen av coronavirusepidemin. Det föreslås att bolagsstämma, andelsstämma och föreningsmöten och andra motsvarande möten kan ordnas senast den 30.9.2020, och förslagen underlättar aktiebolagslagen, bostadsaktiebolagslagen och andelslagens och föreningarnas möjligheter att ordna stämmor, möten och sammanträden för sina aktieägare och medlemmar under dessa exceptionella omständigheter.

Nyt käsillä olevan hallituksen ehdotuksen mukaan yhtiökokous, osuuskunnan kokous, yhdistyksen kokous ja muut laissa tarkoitetut vastaavat kokoukset voidaan järjestää syyskuun 2020 loppuun mennessä. Tämä tarkoittaa, että esityksellä mahdollistetaan joustoja tiettyihin määräaikoihin, vaikka laissa, yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä määrättäisiin tiukemmasta määräajasta. Näin yhteisöjen hallituksilla olisi riittävästi aikaa järjestää tarvittavat kokoukset. Hallitusten tulisi kuitenkin laatia tilinpäätös viimeistään kesäkuun 2020 loppuun mennessä.

Ehdotuksella helpotetaan myös valtuutetun käyttöä ja muuta etäosallistumista osuuskunnan ja yhdistyksen kokoukseen. Ehdotuksen mukaan pörssiyhtiön yhtiökokous voidaan järjestää pelkästään etäkokouksena yhtiön hallituksen päätöksellä. Tähän kokoukseen kaikki osakkeenomistajat osallistuvat ennakkoäänestäen tai muuten etäosallistuen henkilökohtaisesti tai edustajaa käyttäen. Pääosin vastaavia poikkeuksia ehdotetaan myös osuuspankkien, säästöpankkien, vakuutusyhdistyksen, vakuutuskassojen sekä työttömyyskassojen osalta. Tämän väliaikaisen lain ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian, ja laki olisi voimassa 30. päivään syyskuuta 2020 saakka.

Vaikka elämme poikkeuksellisia aikoja, on kaikkien edun mukaista, että päätöksenteko turvataan. Nämä muutokset ovat tärkeitä ja tervetulleita paitsi yhteisen turvallisuutemme ja terveytemme kannalta myös yhtiöiden ja yhteisöjen, niiden osakkeenomistajien, jäsenten, sidosryhmien ja koko yhteiskunnan kannalta.

14.18 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Edellisessä kohdassa ulosottoja lykättiin, ja nyt lykätään sitten kokouksia. Tämä on hyvä asia, varsinkin kun asunto-osakeyhtiössäkin ajatellaan, että monella on kiinni siinä koko omaisuus ja on tärkeätä, että he pääsevät edustamaan itseänsä ja omistamiansa osakkeita sinne kokouksiin. Siellä tehdään suuria päätöksiä, ja se voi olla, että kun sinä saat kotiin sen esityslistan ja siinä on sitten kaiken näköistä tietoa ja sinä et välttämättä ymmärrä niitä, niin se on parempi, että sinä pääset sinne kokoukseen kysymään ja sitten ymmärrät niitä päätöksiä, joita oikeasti tehdään, ettei tule sitten yllätyksenä ja osaat varautua näihin asioihin. Eli päätöksentekoon pitää päästä osallistumaan jokaisen, joka siihen on oikeutettu.

Itsekin olen muutamissa rekisteröidyissäkin yhdistyksissä mukana, ja siellä on aika paljon iäkstäkin väkeä, ja heille on tuo etäkokouksien pitäminen huomattavasti vaikeampaa, varsinkin nyt nopeasti opettaa se, ja pitäisi olla tarvittavat välineet, millä se onnistuisi. Siksi on hyvä, että nyt näitä yhdistyksien kokouksiakin lykätään, ettei tule sitten jälkisanomisia, että mitä siellä on päätetty ja mitä ei ole päätetty — eli kaikki mukaan, ketkä vain ovat oikeutettuja. Eikä se ole aina hyvä, että sinne sitten valtuutetaan joku toinen hoitamaan asioita, eli se, että olisi itse paikalla, on kaikkein parasta.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Mutta ihan kannatettava esityshän tämä on.

14.19 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Juuri näin, niin kuin edellinen puhuja totesi, että tämä on erittäin kannatettava ja erittäin tarpeellinen, ja jo silloin tässä nopeammasa lausuntopalauteessa, johon tässä esityksessä viitataan, kaikki kannattivat kiireellistä käsittelyä ja pitivät sitä tarpeellisena. Kyllä tämä auttaa monia yhdistyksiä. Tietysti osa viivästyttää kokouksia, mutta uskon, että osaltaan tämä myös ruokkii siihen etäosallistumiseen ja toisaalta siihen, että sitten kun tästä tilanteesta päästään, niin päivitetään niitä yhdistyksen omia sääntöjä ja kirjataan sinne ne etä- ja muut yhteydet.

Ehkä tärkeintä siinä, että me saamme viestin tästä talosta tämän lain hyväksytyämme niille kaikille yhdistystoimijoille — kun me tiedämme, että Suomi on yhdistysten luvattu maa ja täällä löytyy joka asiaan yhdistys, lähestulkoon, ja tuhannet tuhannet ihmiset kuuluvat erilaisiin järjestöihin ja yhdistyksiin — on se, että pystytään välittämään täältä talosta ja ministeriöstä viestiä, että pidetään myöskin yhteyksiä, voidaan pitää niitä kokouksia tällaisen koronankin aikaan etäyhteyksien välillä ja myöskin pyritään auttamaan erilaisia yhdistystoimijoita siinä, ja sitten osaltaan se, että päivitetään niitä sääntöjä, kun siihen taas mahdollisuus tulee.

Kiitos, hyvä esitys.

14.21 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tällä hallituksen esityksellä pyritään koronaviruksen aiheuttamien haittojen estämiseen ja rajoittamiseen siten, että osakeyhtiöiden, asunto-osakeyhtiöiden, osuuskuntien ja yhdistysten osakkeenomistajien ja jäsenten kokoukset vuonna 2020 voidaan järjestää kullekin yhteisölle sopivalla tavalla kokonaan tai pääosin etäkokouksina, joissa otetaan huomioon epidemiaan liittyvät terveydensuojeluvaatimukset.

Korona on mullistanut koko maailman, ja on uskomatonta, miten monta lakia, miten monta asiaa me joudumme käsittelemään koronaviruksen takia, ja hyvä niin, koska kaikkein tärkeintä on suojella ihmisiä, suojella toinen toisiamme, suojella ikäihmisiä, joita myös hyvin paljon osallistuu yhtiökokouksiin.

Otan tässä nyt esille asunto-osakeyhtiöt, joihin tämä laki myös liittyy. Osalla asunto-osakeyhtiöistä on tarve varsinaisen kokouksen määräajan tilapäiseen pidentämiseen syyskuulle 2020 asti, ja on hyvä asia, että tämä mahdollistuu. Kysyisin: On erittäin tärkeää, että yhtiökokoukseen pääsee osallistumaan, ja kun asunto-osakkeissa asustaa hyvin ikääntyneitä ihmisiä ja monet siellä sitten miettivät, mitä on tulossa yhtiökokouksessa — siellä tehdään suuria ja isoja hankintoja, suuria päätöksiä, päätetään remonteista sun muista — niin on erittäin tärkeää, että ikäihmiset, jotka siellä asuvat omistamissaan asunnoissa, koko sen elämäntyönsä tulos on se oma asunto, tietävät, mitä talossa tapahtuu, että kukaan muu ei siellä talossa ryhdy herraksi kuin asunto-osakkeen omistaja itse. Eli toivoisin, että kaikissa näissä päätöksissä — kun lisäämme etäkokouksia ja meillä on Teams- ja Skype-yhteydet — ikäihmiset pysyvät kärryillä ja ovat mukana siellä, koska hyvin monilla ei ole kuitenkaan tietokoneyhteyksiä eivätkä pysty olemaan siellä mukana. Millä tavalla, miten ihmeessä me pidämme nyt tämän koronavirusaallon aikana myös ikäihmiset mukana kuvioissa, että tieto menee koteihin muuta kautta, jos ei ole tätä tietokoneyhteyttä eikä mahdollisuutta osallistua näihin kokouksiin? Mutta hyvä asia, että joustetaan, ja erittäin tärkeää, että asukkaita kuullaan, että ei tule mitään yllättäviä, suuria investointeja, joista asunnon omistaja ei sitten itse asiassa tiedä tai se tulee yllätyksenä.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Arvoisa puhemies! Tässä jos, arvoisa ministeri, jonkun kysymyksen löysitte puheestani, niin ehkä sitten vastaatte. [Naurua]

14.23 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Nämä esitykset, mitä tässä hallituksen esityksessä esitetään, ovat erittäin kannatettavia ja sopivat hyvin tähän tilanteeseen, missä nyt koronakriisin vuoksi elämme. Kuten täällä useampi kollega on nostanut esille, nämä tilanteet liittyvät esimerkiksi asunto-osakeyhtiöiden yhtiökokouksiin mutta toisaalta myös osakeyhtiöiden yhtiökokouksiin, joissa kuitenkin väkimäärät varsinkin suurempien yhtiöiden osalta ovat hyvinkin suuria, ja näin ollen on perusteltua, että tässä tilanteessa tuodaan sitä joustoa sillä tapaa, että tätä viruksen leviämistä voidaan tehokkaasti estää. Samoin yhdistysten kokousten osalta on tärkeää, että tämä jousto tänne tuodaan, ja itse asiassa meillä on tänään myöhemmin käsittelyssä sitten kuntalain muutos, jonka ministeri Paatero on esittelemässä ja jossa myös ikään kuin haetaan sitä joustoa taas sitten kuntakentän näkökulmasta. Nämä ovat perusteltuja esityksiä, joilla osaltaan pidetään huolta siitä, että viruksen leviämistä voidaan ehkäistä. Erityisesti kun otetaan huomioon se, että moni ikääntynyt ihminen asuu näissä asunto-osakeyhtiöissä, on täysin perusteltua ja välttämätöntä, että heillä on yhtä lailla mahdollisuus ja oikeus osallistua siihen päätöksentekoon myös tämän poikkeustilanteen aikana. Minusta tämä esitys ottaa huomioon kyllä hyvin nämä välttämättömät vaatimukset, mitä nyt tässä tilanteessa täytyy tehdä.

14.25 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Lakiesityshän on hyvä ja erittäin aikaan käyvä. Tosiaan siellä lakivaliokunnassa sitten tätä asiaa käydään vielä tarkemmin läpi. Nyt kun itse olen tavannut tätä esitystä, niin olen miettinyt, että tässähän kuitenkin nyt mahdollistetaan useammalla keinollakin, että nämä järjestöt ja yhdistykset ja yhtiöt pystyisivät kokoontumaan. Eli tässä on tämä asiamiehen käyttö tai valtuutetun käyttö ja sitten on tämä etäosallistuminen.

Itse mietin sitä, että kun monesti näissä yhdistyksissä on ihmisiä, varsinkin jos on ikäihmisiä, ketkä eivät todellakaan näitä laitteita ole oppineet käyttämään — joko ei ole sitä laitetta tahi sitten ei osata käyttää laitetta tai ottaa niitä Teams-yhteyksiä tai Skypeä — niin olihan se nyt näin kuitenkin tarkoitus, että asiamiehen ja valtuutetun on fyysisesti oltava läsnä siellä kokouspaikalla. Elikkä tämä henkilö valtuuttaa nämä ihmiset menemään itsensä puolesta edustamaan häntä sinne kokoukseen, mutta sitten jos tämä henkilö on yksin siellä kotona ja menee sormi suuhun, niin siellähän kotioloissa sitten on pärjättävä yksin. Minä luulen, että tässä saattaa tulla myös tämmöinen avustajan tarve, ja tämä avustajahan ei ole asiamies — eikö näin? Elikkä siellä kotona on pärjättävä sitten yksin, vai onko niin, että sitten kotona voitaisiin käyttää niin sanotusti asiamiestä ja olla itse siinä rinnalla kuuntelemassa sitä kokouksen kulkua? Tässä saattaa tulla vähän sekaannusta. Ainakin on hyvin ohjeistettava nytten nämä eri toimijat, jos on tarkoitus näin, että sitä asiamiestä käytetään vain fyysisesti siellä kokouspaikalla ja kotona on sitten pärjättävä itseksensä ilman avustajaa, niin kuin nykyinen laki taitaa sanoakin, että siellä on oltava sitten itse.

14.27 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Jag vill börja med att tacka minister Henriksson för att snabbt ha hämtat flera olika lagar som ska möjliggöra att verksamheter ska kunna fortsätta så normalt som möjligt, eller att de inte tvingas upphöra på grund av coronaproblem.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Olen kiitollinen myös siitä — minua kiinnostaa tietenkin erityisesti vanhana yhdistyskonkarina yhdistysten asiat — ja mielestäni on hyvä, että tässä esityksessä on kuitenkin otettu esille se, että tällainen yhdistysvuosikokoukseen osallistuminen ei ole ”noin vain” -asia, kun on kysymys etäosallistumisesta, vaikka me kaikki olemme varmaan osallistuneet tähän digiloikan tekemiseen kokouksiin osallistumisen kannalta yleensä. Mutta vuosikokous yhdistyksissä on tietenkin... Varmaan monilla meillä on kokemuksia tällaisista yhdistysvaltauksista ja niin edelleen. Siellä päätetään linjoista, rahoista, yhdistyksen toiminnasta, ja siinä mielessä on hyvä, että tässä kuitenkin on rajoitetusti lähestytty tätä mahdollisuutta käyttää valtuutettua tai etäosallistumista. Minun mielestäni se on hyvä, sitä kannattaa miettiä tarkoin, joskin ymmärrän hyvin, että vielä suurempi vaara on yhdistykselle, että se ei voi ollenkaan tehdä mitään päätöksiä, koska ei voi kokoontua, joten tässä taas jälleen kerran joudutaan tasapainoilemaan tämän terveyden ja muiden perustavanlaatuisten oikeuksien ja lainsäädännön kanssa.

Tuntuu hyvältä esitykseltä, kiitoksia siitä, ja mielestäni tämä yhdistysasia on isompi asia kuin ehkä ajatellaan. Suomi on yhdistysten luvattu maa, ja myöskin korona-aikoina tosi paljon esimerkiksi meidän palveluista, yhteisöllisyydestä ja yhteiskunnan toimivuudesta on tämän kolmannen sektorin yhteisöjen ja yhdistysten varassa. — Kiitoksia.

14.29 Iiris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Tämä korona-aika varmasti asettaa myös monelle yhdistykselle ja osakeyhtiölle kovaa painetta reagoida uuteen tilanteeseen ja tehdä ehkä sellaisia toimia, mihin ei ole aiemmin jouduttu ryhtymään, ja sen tähden yhdistysdemokratia, ylipäätään demokratian toimivuus näissä oloissa korostuu. Siksi on hyvä, että tässä esityksessä on kattavasti huomioitu erilaisia tilanteita ja erilaisia mahdollisuuksia, joiden kautta yhdistykset ja osakeyhtiöt ja muut tämän lain piiriin kuuluvat yhteisöt voivat päätöksentekoaan poikkeusoloista huolimatta jatkaa niin, että samalla saadaan varmistettua jokaisen turvallisuus.

Tässähän annetaan nyt poikkeusratkaisuista paljon valtaa hallituksille yhdistyksissä, ja se tarkoittaa, että heillä on aika iso vastuu tehdä vastuullisia päätöksiä, joilla turvataan jokaisen oikeus osallistua päätöksentekoon siinä, missä ennenkin. Tämä tarkoittaa, että kun mietitään niitä kanavia, niitä tiloja, niitä muita käytännön ratkaisuja, niin näillä hallituksilla todella on iso työ siinä pohdinnassa. Sen tähden olisikin tärkeää, että nyt kun on hyvä lakiesitys kasassa, niin siitä myös viestittäisiin mahdollisimman selkeästi ja varauduttaisiin vastaamaan yhdistysten luottamushenkilöiden kysymyksiin.

Olisinkin ministeriltä kysynyt, miten tähän varmasti korostuvaan neuvontatarpeeseen on ajateltu vastattavan, sillä on paljon sellaisia yhdistyksiä, missä voidaan pitää todella tärkeänä, että mennään mahdollisimman tarkasti lain ja lain hengen mukaan, mutta mahdollisuus saada kiinni, mikä se käytännön ratkaisu on, mihin heidän pitäisi ryhtyä, ei välttämättä ole aina niin helppo hahmottaa näiden lakitekstien pohjalta. Sen tähden se käytännön neuvonta korostuu.

Kuten on aiemmin todettu, niin nämä digitaaliset ratkaisut ovat todella nyt osa tätä kokonaisuutta. Kevätkokouksissa ja muissa tärkeissä kokouksissa on edelleen pidettävä fyysisen osallistumisen mahdollisuus, mutta silti on tietysti tärkeää, että niihin fyysisiin kokouksiin ei liikaa ihmisiä mene, ja siksi tämä digipuoli on tärkeää pitää tässä ohella.

Nousi esiin kysymys, miten voi sitten saada apua, jos ei itsellä se digipalvelujen käyttö luonnistu. Totta kai siinä, jos joku tulee fyysisesti auttamaan, on myös omanlaisensa tärkeitä, ja pohtisinkin, miten voitaisiin neuvoa yhdistyksiä vastaamaan jäsenistön tar-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

peisiin neuvonnan suhteen vaikkapa puhelimitse tai muun sellaisen kanavan kautta, jota yhdistyksen jäsenet osaavat käyttää, jotta todella kenenkään osallistuminen ei jää puutteellisista digitaidoista kiinni. Se voi olla aika vaikea asia myöntää, että itsellä ei se digiosallistuminen onnistukaan, niin kuin oli ajatellut. Se ei välttämättä ole edes iästä kiinni, mitkä ne digivalmiudet ovat, ja sen takia tämä yhdenvertaisuuden varmistaminen on tässä aivan keskeistä.

Luulen kyllä, että ihmiset tässä joustavat, yhdistykset joustavat ja löytävät ne parhaat käytännöt. Vielä kun tarkkaan ohjeistetaan ja kerrotaan mahdollisimman maanläheisesti, miten tässä on ajatus toimia, niin varmasti kyllä tänäkin vuonna demokraattisesti ja reilusti päätöksenteko Suomenmaassa sujuu.

14.32 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on hyvin tarpeellinen, ja tätä on paljon tuolta kentältä kysytty ja pyydetty. Tämä tulee meille lakivaliokuntaan yhdistyslain osalta lausunnon, ja tässä on paljon tärkeitä asioita.

Oikeastaan haluaisin ensin sanoa... Täällä oli jo edellisen esityksen kohdalla tuo ulosotolainsäädännön muutos, ja sitten seuraavassa pykälässä on tuleva konkurssilainsäädännön muutos, ja moni edustaja toivoi kiireessä näitä eteenpäin. Me siis ainakin lakivaliokunnassa ja varmaan kaikissa valiokunnissa teemme parhaamme, mutta tämä on erittäin haastavaa. Nämä ovat todella monimutkaisia lainsäädäntöjä, näissä on monta etua vastakkain: ulosotossa ja konkurssissa on esimerkiksi omaisuus, sitten taas on velallisen oikeudet, velkojien oikeudet ja — sama kuin tässä — puheoikeuden käyttäminen, tietoturva. Ja on ihan se, miten erilaisia esimerkiksi yhdistykset ovat: on pieni yhdistys, vaikka kissakerho, missä on vaikka sata paikallista ihmistä, ja sitten on puolueet — puolueetkin ovat tässä mukana, ne ovat yhdistyksiä. On huomioitava se, miten he toimivat ja minkälaisia velvoitteita yhdistyksille voidaan antaa, esimerkiksi huolehtia etälaitteista tai ohjeistuksista, se on huomioitava tässä asiassa. Tässähän nimenomaan esimerkiksi yhdistysten osalta annetaan yhdistysten hallituksille mahdollisuus siirtää kokouksia sääntöjen estämättä. Lisäksi yhdistysten hallituksille annetaan mahdollisuus, vaikka säännöissä ei sallittaisi, käyttää asiainiästä tai sitten etälaitteistoa — nämä tulevat erilaisiksi vaihtoehtoiksi.

Tämä tulee olemaan haasteellista — koko korona on haasteellista. Jos me mietimme, että meillä on valiokunnissa tällä hetkellä etäkuulemisia, myös meillä on näitä samoja haasteita. Meistä monet ovat varmaan olleet erilaisissa luottamustehtävissä, erilaisissa kokouksissa, ja mietimme koko ajan sitä tietoturvaa. Voisin henkilökohtaisesti sanoa, että me emme voi koskaan absoluuttisesti estää sitä, etteikö siellä taustalla olisi etälaitteissa jonkinlaista vaikuttamista. Jos minäkin nyt kansanedustajana olen jossakin muualla, niin se perustuu siihen, että luotetaan siihen, että minä olen siellä yksin, minuun luotetaan. Mutta on siinä toinenkin puoli, jos et näe sitä henkilöä: et voi tietää, ettei minua pakoteta siinä tilanteessa. Nämä ovat semmoisia valtavia haasteita, kun me pohdimme tätä meidän terveyttä ja turvallisuutta.

Pidän sitten erikseen tuosta... Onko ministeri paikalla enää sitten myöhemmin? Minulla olisi ollut tuosta ulosotosta. — Ette varmaan sitten ole. — Tässä olikin hyvä, kun puhemies toi esille tuon, että mahdollisimman moni ehtisi puhua, kun mennään ripakammin — tai sitten puhemiesneuvosto voisi antaa pidempiä aikoja tälle keskustelulle. — Kiitos.

14.35 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Kiitos taas kerran siitä positiivisesta palautteesta. Sehän on niin, että Suomi on yhdistysten luvattu maa.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Meillä on erittäin paljon myös yrityksiä, ja sen takia on erittäin paljon yhtiökokouksia, joita pitää pitää. Suuri osa suomalaisista asuu asunto-osakeyhtiön asunnossa, ja sen takia tämä lainsäädäntö, joka nyt tuodaan tänne, on äärimmäisen tärkeä, mutta niin kuin tässä myös lakivaliokunnan puheenjohtaja Leena Meri totesi, niin ei tämä ihan yksinkertaista ole. Ja sen takia toivon myös, että valiokunnat, jotka tämän esityksen myös käsittelevät, käyttävät siihen riittävästi aikaa ja käyvät tämän esityksen huolellisesti läpi.

Tässä ajatuksena on tietenkin se, että välttämään siltä, että ihmiset saavat tartuntoja, kun kävisivät yhtiökokouksissa. Mehän emme halua, että koronavirus leviää, ja sen takia halutaan edistää sitä, että etämahdollisuudet käytetään. Mutta ymmärrän hyvin sen huolen, joka on tässäkin salissa tullut esille siitä, miten sitten käy ikäihmisten. Sitä on kyllä yritetty myös oikeusministeriössä miettiä. Taloyhtiöistä voidaan sanoa näin, että taloyhtiöiden hallituksilla on suuri vastuu siitä, että he järjestävät nämä yhtiökokoukset niin, että osakkaat pystyvät osallistumaan joko etänä tai sitten paikan päällä. On toki mahdollista käyttää tämmöistä avustajaa, digiavustajaa, tai sitten asiamiestä, ja tämä tietenkin on varsin tärkeätä myös viestittää nyt eteenpäin.

Meidän yhdistyskenttä on hyvin laaja, ja meillä on valtavan paljon yhdistyksiä — kiitos siitä. Se on äärimmäisen tärkeä asia, että meillä kolmas sektori on aktiivinen tässä hyvässä maassa ja että moni suomalainen on yhdistyksen jäsen. Mutta näissäkin on tietenkin tärkeätä nyt se, että yhdistykset pystyvät toimimaan ja pystyvät nyt myös soveltamaan niitä mahdollisuuksia, jotka tämän lakiesityksen myötä annetaan heille.

Tässä neuvonta on ajateltu nyt tehdä sillä tavalla yhteistyössä yhdistyskentän ja etujärjestöjen kanssa, ja heihin ollaan jo oltu oikeusministeriöstä yhteydessä. Oikeusministeriön kotisivuilla on olemassa tällainen kysymyspatteri kysymyksiä ja vastauksia. Sen kautta saa myös vastauksia näihin kysymyksiin, mutta nämä aktiiviset etujärjestöt tässä kansalaisliikekentässä ovat myös keskeisesti nyt mukana tässä, ja siinä toivon, että myös heidän kauttaan tämä neuvontapuoli aktivoituu ja että ihmiset saavat nyt kaiken sen tiedon, mitä he tarvitsevat.

Mutta niin kuin sanoin, niin toivon, että valiokunnissa tätä asiaa käydään huolellisesti läpi, ja saadaan sitten viestitettyä kansalaisille, yrityksille, yhdistyksille, osuuskunnille ja kaikille, joita tämä lainsäädäntö koskee, millä tavalla näitä kokouksia voi järjestää. Iso digiloikka on edessä myös tällä saralla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 46/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Keskustelu

14.39 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen konkurssilain väliaikaisesta muuttamisesta. Koronaviruspandemia on johtanut siihen, että monet normaalioloissa pärjäävät ja menestyvät yritykset ovat joutuneet talousvaikeuksiin. Vaikka ajat ovat nyt vaikeat, niin tulemme pääsemään tästäkin kriisistä yli, mutta siksi katseemme tulee olla paitsi nykyhetkessä myös horisontissa, ja siksi hallitus pyrkii auttamaan elinkelpoisia yrityksiä yli näiden vaikeiden aikojen.

Käsillä olevalla hallituksen esityksellä halutaan varmistaa, ettei konkurssiin aseteta yrityksiä, joilla on vain tilapäisiä maksuvaikeuksia koronaviruspandemian takia. Normaalitylanteessa velkoja voi hakea yritystä konkurssiin, jos velallinen ei ole maksanut velkaansa viikon kuluessa maksukehotuksen saatuaan. Nykytilanteessa, jossa monen yrityksen tulot ovat tilapäisesti romahtaneet, on tärkeää, että voimme yhteiskuntana joustaa ja auttaa näitä yrityksiä pääsemään takaisin jaloilleen. Siksi konkurssilakia ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti siten, että tämä viikon maksukyvyttömyysolettama poistetaan käytöstä. Tämä tarkoittaa käytännössä, että velallisen ei oleteta olevan maksukyvytön vain sillä perusteella, että hän ei ole viikon kuluessa velkojan maksukehotuksesta maksanut velkojan selvää ja erääntynyttä saatavaa. Käytännössä tämä on merkittävä rajoitus velkojan mahdollisuuteen hakea yritys konkurssiin. Velallisella itsellään on edelleen samaan tapaan kuin ennen mahdollisuus hakeutua konkurssiin.

Tärkeä poikkeus lain soveltamisessa olisi, että sitä ei sovellettaisi niihin yrityksiin, jotka olivat jättäneet velvoitteensa hoitamatta jo ennen koronaviruspandemiaa. Eli tämä uudistus on tarkoitettu nimenomaan auttamaan yrityksiä, jotka ovat tilapäisesti joutuneet ongelmiin koronaviruspandemian takia. Tämä muutos tehdään määräajaksi ja sen ehdotetaan olevan voimassa 31.10.2020 asti. Tällöin yrityksille jää aikaa päästä jaloilleen, kun elämä palautuu takaisin kohti normaalia, ja toivotaan, että silloin ollaan siinä tilanteessa. Sanotakoon myös se, että kukaanhan ei tiedä, miten tämä virus tulee käyttäytymään.

Värderade talman! Coronaviruspandemin har lett till att många företag tillfälligt har hamnat i ekonomiska problem, och regeringen vill hjälpa företag att komma över dessa svåra tider. Därför föreslås tillfälliga ändringar i konkurslagstiftningen. I normala fall kan en borgenär ansöka att gäldenären försätts i konkurs om gäldenären inte har betalat sin skuld inom en vecka efter att man har tagit emot en betalningsuppsmaning, men nu föreslår alltså regeringen att den här presumtionen och insolvensen inte ska gälla utan vi skulle ta bort den. Och den här begränsningen skulle gälla fram till den 31.10.2020.

14.43 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Velallinen on lakimuutoksesta huolimatta edelleen mahdollista asettaa konkurssiin, mutta toivotaan todella, että ei tapahtuisi sellaista, että toimivaa yritystä, joka on joutunut koronaviruksen takia maksuvaikeuksiin, ajettaisiin konkurssiin. Jokainen konkurssi on ikävä asia, ja se tarkoittaa aina lisää työttömiä, ja se taas lisää ostovoiman heikentymistä. Ajatellaan, että me emme ole samanlainen kulutusyhteiskunta kuin USA, mutta kumminkin täälläkin se vaikuttaa. Jokainen työtön vaikuttaa siihen, että vähemmän ostetaan ja kulutetaan, ja se taas tuo lisää työttömyyttä.

Meillä monet urakat on nykyään ketjutettu, eliikä sieltä kun se yksi heikko lenkki joutuu maksuvaikeuksiin, se vaikuttaa useasti myös niihin muihin siinä lenkissä. Se konkurs-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

sihan ei auta välttämättä niitä muita, kun kestää kauan, että niitä saatavia saa. Tässä on nyt jokaisen yrityksen siinä lenkissäkin odotettava, että ei ajettaisi tervettä yritystä nyt konkurssiin tämän koronan takia vaan maltettaisiin odottaa. Jokaisessa yrityksessä on varmasti haasteita niissä ketjuissa.

Eli tämä on ihan hyvä, että nyt yritetään pitää pystyssä yritys. Se on aina tärkeintä, että jokainen yritys pidettäisiin pystyssä, jos se on vain elinvoimainen muutenkin.

14.45 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tällä hallituksen väliaikaisella lainmuutoksella estetään yritysten asettaminen konkurssiin konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättämisen perusteella. Konkurssiin asettaminen estyisi silloin, kun yrityksen vaikeudet selvitä velvoitteistaan ovat tuoreita ja johtuvat siten oletettavasti koronavirustilanteesta. Tällöin estettäisiin sellaisten yritysten konkurssit, jotka ennen koronaepidemiaa ovat hoitaneet velvoitteensa. Samalla konkurssiuhkaisen maksukehotuksen käyttö perinnässä estyisi näissä tilanteissa ja yritysten mahdollisuudet selvitä koronapandemiasta paranisivat.

Arvoisa puhemies! Tämä lakimuutos vähentää todennäköisesti sellaisten kohtuuttomien tilanteiden syntymistä, joissa koronaviruksen vuoksi maksuvaikeuksiin joutuneet mutta sinänsä elinkelpoiset yritykset ajautuisivat konkurssiin, ja on erittäin hyvä asia, että tämäkin asia huomioidaan. Jälleen kerran muistuu mieleen se 90-luvun lama. Olin silloin itse nuori, ja oma perheeni oli myös yrittäjäperhe. Meitä tämä lama ei niin kovasti kohdellut, mutta tiedän, että hyvin monia perheitä kohteli.

Arvoisa puhemies! Tietojeni mukaan alkuvuodesta konkurssihakemuksia on tullut noin 730 kappaletta, eli konkurssihakemuksia on jo olemassa. Kysyisin teiltä, ministeri: onko teillä vielä minkäänlaisia lukuja tai tietoa siitä, miten tämä koronavirusepidemia on iskenyt tällä hetkellä konkurssihakemuksiin tai -tilanteisiin, onko niitä näkyvissä? Me tiedämme, että yt-uhan alla olevia ihmisiä on jo liki 400 000 ja yrityksillä ei mene senkään paremmin.

Kun kassavirta katkeaa, niin yritys on todellakin pulassa, ja kun asiansa aina hyvin hoitanut yritys huomaa, että nyt ei enää pärjätä, niin silloin tilanteet ovat kovia. Sen huomaa siitä, että yrittäjät ja pienyrittäjät erityisesti kaipaavat todella paljon neuvoja, kun tulee myös esimerkiksi itselleni kysymyksiä, mitä minä teen tässä tilanteessa, mistä minä saan apua, ja sitten sitä yrittää vastata heille parhaan taitonsa mukaan. Eli se tiedon välittäminen ja puheluihin vastaaminen ja kysymyspatteristojen ja vastauksien laatiminen on erittäin tärkeää, niin että ihmiset saavat sen avun.

No, kun se kassavirta katkeaa, niin huonosti menee. Voimme miettiä, mitä yrityksiä ne tällä hetkellä ovat: ravintola-ala ihan varmasti ja muut vastaavat toimijat, kampaamoita, kosmetologeja, taksialaa, pienyrittäjiä, heitähän tämä koskettaa, emmekä tiedä, kuinka kauan tilanne tulee olemaan näin. Vaikka korona sairautena ja infektionä jonkun verran laantuisi, niin ihmisille jää silti sinne takaraivoon se ajatus, että pysytään kotona ja vältetään mahdollisia kontakteja. Tämä koronavirusepidemia vaikuttaa ihmisiin sillä tavalla, että kyllä me enemmän käännyimme itseemme päin ja pysymme kotona ja välttelemme niitä kontakteja hyvinkin pitkään, ennen kuin se muistijälki poistuu, ja siinä menee varmasti hyvin pitkään.

Tuossa edellisessä asiayhteydessä liittyen asunto-osakkeenomistajiin puhuttiin siitä — se liittyy tähänkin lakiesitykseen — millä tavalla tietoa saadaan vietyä niille ihmisille, joita asiat koskettavat. No, osakkeenomistajilla on muun muassa Isännöitsijäliitto ja Suomen

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Asunto-osakkeenomistajat. Siellä on valtavat patteristot, mistä saa kysymyksiin tietoa. Millä tavalla esimerkiksi nyt näissä konkurssiasioissa yrittäjät oikeasti saavat sen tiedon, miten tulee menetellä?

14.48 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Sanoitte, että tulemme pääsemään tästäkin kriisistä yli, ja näin itsekin haluan uskoa ja uskonkin. Kansakuntana näin varmasti tapahtuu, mutta tietysti kylmä tosiasia on se, että meillä on suuri joukko yrittäjiä, joilla tilanne on haasteellisempi, hankalampi. Olen siinä suhteessa pessimistinen, että tulemme kyllä näkemään yrittäjiä, jotka eivät pääse tästä ylitse, vaikka kovaa yritystä on ja hallitus on myös pyrkinyt monella tapaa auttamaan. Tämä viikon maksukyvyttömyysolettaman poistaminen väliaikaisesti on yksi keino, ja näitä keinoja tietysti kannattaa hakea tiheällä kammalla nopeasti, niin kuin on tehtykin, ja lisää kannattaa edelleen hakea.

Yksi huoli, mikä voi yrittäjille tulla eteen, on tämä ketjuttamisen ja laskujen maksamisen huoli. Siihenkin on aikaisempina vaalikausina puututtu, että kun laskujen annetaan erääntyä, se ikään kuin siirtyy sitten ketjussa eteenpäin: kassavirta kuivuu, kun laskuja ei ole maksettu ajoissa. En tiedä, onko sille tehtävissä jotain tai onko siitä jo merkkejä nähtävissä, että tilanne on sitä kautta huonontunut.

Kannustan ministeriä ja ministereitä yhdessä, jos vain suinkin mahdollista, kiiruhtamaan päätöksentekoa. Jos mietitään esimerkiksi Business Finlandia, niin tiedän, että siellä on pitkä jono hakemuksia, joita käsitellään. Tiedän, että niitä päätöksiä on tehty pääsiäisenä, mutta tiedän myös toiselta puolelta, että yrittäjät ovat todella tiukalla. Moni yrittäjä on sanonut, kun on näitä kymmeniä yrityspuheluita tehnyt ja keskustellut yrittäjien kanssa, että ollaan aivan veitsenterällä, lopetetaanko toiminta vai vieläkö uskalletaan ottaa sitä negatiivista kassavirtaa ja kasvavaa velkataakkaa vastaan vai pistetäänkö yritys kumoon ja lopetetaan siihen ja lopetetaan kulut sillä kertaa. Lopputuloksena on sitten työttömyyttä ja menetettyjä yrityksiä, menetettyjä verotuloja.

Nämä ovat lohduttomia puheluita, mitä tässä on saanut kuulla yrittäjiltä. On puhelimesa murtuneita yrittäjiä. Eilen hyvässä fyysisessä kunnossa oleva yrittäjä kertoi, että ensimmäisen kerran elämässä on tullut rytmihäiriöitä. Se on todella pysäyttävää. Sitä ei oikein tässä turvallisessa työssä ymmärräkään, mitä se tarkoittaa, kun palkka ei tule säännöllisesti kerran kuussa ja koko elämä, elämäntyö ja perheen toimeentulo ovat kiinni päätöksestä, se saattaa olla kiinni esimerkiksi Business Finlandin seuraavasta päätöksestä. Jos sitä pystytään yhtään aikaistamaan, niin siitä olemme varmasti kaikki kiitollisia.

14.52 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Tämä ehdotettu muutos konkurssilainsäädäntöön on tarpeellinen tässä tilanteessa. Vaikka täällä edustaja Meri aikaisemmin käytti minusta erinomaisen puheenvuoron, jossa hän totesi, että tämän puolen lainsäädäntöön liittyy monia näkökulmia — on nämä velallisten oikeudet, heidän näkökulmansa, velkojien näkökulma ja myös paljon muuta — mutta kuitenkin ottaen huomioon, että kyse on tästä koronaviruksen aiheuttamasta tilapäisestä, äkkinäisestä kriisistä, on erittäin tärkeää, että myös konkurssilainsäädäntöä tarkastellaan siltä osin. Nyt siis tosiaan ehdotuksessa esitetään, että tällä väliaikaisella lainmuutoksella estettäisiin yrityksen asettaminen konkurssiin konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättämisen perusteella, eli näin ollen tällainen tilapäinen maksukyvyttömyys ei olisi peruste konkurssiin asettamiselle. Muil-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

ta osinhan kuitenkin laki jää edelleen voimaan, ja siellä on selkeät periaatteet siitä, millä perusteella yritys voidaan konkurssiin asettaa.

Täällä edustaja Kiuru käytti hyvän puheenvuoron tästä yritysten tilanteesta. Olen saanut kentältä paljon yhteydenottoja huolestuneilta yrittäjiltä. Vaikka paljon toimia on jo nyt tehtykin useaa eri kautta — on lainamuotoisia toimia, on näitä suoria avustuksia, yksinyrittäjät saavat tukea — niin kyllä monet yrittäjät edelleen kokevat, että näistä päätöstoimista ei ole heille hyötyä. He jäävät jollain tapaa näiden toimien ulkopuolelle, tai sitten suoraan sanottuna erityisesti ely-keskuksen hakemus on varsin byrokraattinen tilanteessa, jossa yrityksen liikevaihto on voinut leikkaantua vaikka lähtökohtaisesti kokonaan pois. On jopa kummallista, että siinä tilanteessa yrittäjä laatii tällaista liiketoiminnan kehittämissuunnitelmaa, kun käytännössä se kriisi on akuutti ja tarvittaisiin nopeasti niitä vaikuttavia toimia tältä osin. Mutta uskon, että hallitus pohtii edelleen niitä täydentäviä keinoja tältä osin.

Herra puhemies! Tämä koko konkurssilainsäädännön muutos on erittäin tärkeä. Toivon vain näin, että saadaan tehtyä riittävästi toimia nopealla aikataululla, koska varsinkin, jos nyt käy niin, että tämä koronakriisi pitkittyy edelleen ja se häntä, minkä se tuo meidän talouteen, edelleen pitkittyy, niin itse asiassa silloin ne todelliset ongelmat ovat edessä vasta joidenkin kuukausien päästä, kun ensin on oletettu, että nyt ollaan selvitty tästä pahimman kriisin yli. Mutta voi hyvin olla, että monen yrityksen ongelmat tulevat eteen vasta sitten kesällä tai syksyllä, mikäli tämä kriisi pitkittyy, jolloin myös ikään kuin kaikki toimet, mitä voidaan sinne kentälle avuksi tehdä, ovat erittäin tervetulleita.

14.55 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä on käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja, enkä käy niitä toistamaan, mutta totean, että on hyvä — ja kiitos hallitukselle — että tämä esitys tuodaan. Varmasti tätä on syytä valiokunnassa sitten huolellisesti vielä tutkia ja harkita.

Todellakin yrittäjiltä tulee riipaisevia hätähuutoja nyt meille. Tässähän julkisuudessa Hesburgerin yrittäjä Heikki Salmela antoi oman julkisen hätähuutonsa ja kertoi, että 54 vuoden työ on ehkä nyt muutamassa viikossa häviämässä. Hän totesi, että nyt ei voi kuin istua kotona nöyrästi — henkilö, joka on tottunut aina työtä tekemään ja työllä ne vaikeudet selättämään. Nyt hän vain istuu kotona ja odottaa, että meidän hallitus ja eduskunta tekevät viisaita päätöksiä. Tällä yrityksellä on 3 miljoonan euron vaje joka kuukausi, mikä on pois sitten yrityksen pääomasta. Kyllä meillä todellakin on paljon näitä erittäin hyviä, erittäin terveitä yrityksiä, joilla kassan pohja ammottaa tyhjyyttään, ja nyt täytyy monia erilaisia toimenpiteitä tehdä, jotta tämän vaikean ajan yli päästään.

Kiinnitin huomiota, että tämän esityksen voimassaoloajaksi esitetään noin puolta vuotta. Se kuulostaa yhtäkkiä aika pitkältä, mutta varmaan on aika lailla tarpeen tässä tilanteessa, koska tästä epidemiasta palautuminen normaalioloihin myös todennäköisesti vie paljon pidempään kuin mitä on tähän asti toivottu.

14.57 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin tässä lakiesityksessähän tavoite on, että tästä selviävät ne yritykset, jotka ovat olleet elinvoimaisia, elinkykyisiä jo ennen koronaa, ja että tämä korona on ollut se aiheuttaja, joka on sitten nämä yritykset lyömässä kanveesiin. Toki varmasti haluamme kaikki näin.

Itse olen yrittäjänä ollut 25 vuotta ja tiedän sen, että yrittäjä hyvin harvoin yrittäjäkollegaa kohtaa käyttää tällaista rankkaa toimenpidettä, että laittaa tämmöisen kasipäiväisen eli konkurssiukaasin menemään, koska se ei ole kummankaan etu. Se ei ole etu, että se yh-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

tiökumppani tai asiakas häviää sieltä maailmankartalta, vaan aina käytetään periaatteessa ensin muita, pehmeämpiä konsteja. Tätä onkin pidetty semmoisena aika rajuna perintätöimenä, eli monesti se ajatus on näin, että ei ole tarkoitukseen, että se toinen osapuoli menisi konkurssiin vaan että se on tällainen rajumpi perintäkonsti, millä halutaan sitten saada ne saatavat pois. Nyt siinä on vain semmoinen tilanne, että jos sitä konstia käytettäisiin nyt tässä koronatilanteessa, niin se toinen osapuoli oikeasti menisi konkurssiin, kun siellä kassassa ei ole rahaa, kun se kassa on tyhjä tästä koronasta johtuen. Tätä ei varmaan kukaan halua, että nämä yritykset häviävät tällä tavalla täältä.

Itse olen pohtinut myös tätä, että yrityssaneeraushan on tosi hyvä konsti ollut, tosin jäykähkö sekin, ja siinä on tavoite, jos tavallaan se yritys on mennyt ongelmiin mutta kuitenkin nähdään, että sillä on tulevaisuudenvisioita ja kyky tointua tietyin reunaehdoin ja palata kannattavaksi yritykseksi jälleen. Toivoisinkin ja kysyisinkin ministeriltä nyt: olisiko mahdollista lähteä nyt samanaikaisesti sitä yrityssaneerausmenettelyä myös koronaa silmällä pitäen uudistamaan niin, että sitten kun tämä tilanne on ohi, niin sitten tavallaan saataisiin sen yrityssaneerausmenettelyn piiriin niitä yrityksiä, jotka voivat toipua tästä koronan jälkeisestä tilasta, koska näitä pitäisi varmaan järjestellä rinnakkain?

Sitten kun edustaja Räsänen sanoi tästä aikajänteestä, niin sehän on juuri näin, että vaikka se on nytten noin puoli vuotta voimassa, niin se vie todellakin paljon aikaa, ennen kuin ne yritykset palaavat sitten jaloilleen. Se ei tapahdu hetkessä, kun ravintola avataan, vaan siinä vain menee aikaa ennen kuin se elpyy, sille elpymiselle on annettava se tila. Itse periaatteessa ajattelen jopa niinkin päin, että näinköhän tämäkään aika riittää. Luulen, että sitä aikaa joudutaan vielä jatkamaan eteenpäin.

14.59 Eva Biaudet r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta taas toistuvasti ja ministeri Henrikssonia siitä, että hallitus on nopeasti pyrkinyt löytämään tällaisia tulipalonsammuttamisratkaisuja tähän koronatilanteeseen. Ratkaisevaahan on tietenkin kaiken kaikkiaan myöskin meidän taloudellisen toimeliaisuutemme säilyttämiseksi se, että koronasta pystytään pääsemään eroon mahdollisimman nopeasti, ja siinä mielessä tietenkin ne toimenpiteet, rajoittamistoimenpiteet ja terveydenhuoltotoimenpiteet, jotka siihen on mitoitettu, ovatkin kaikkein keskeisimpiä myöskin meidän taloutemme kannalta. Mutta sen lisäksi tietenkin on tärkeää, että pystytään muuttamaan lainsäädäntöä. Tämä konkurssilain muutos on mielestäni tarpeellinen ja varmasti tulee hyväksi avuksi tällaiseen väliaikaiseen taloudelliseen tilanteeseen, joka kohtaa varmasti hyvin monia yrityksiä. On todella hyvä, että hallitus tilapäisesti rajoittaa velkojan oikeutta hakea yritys konkurssiin. Viikon maksusäännöstä luopuminen merkitsee konkreettista helpotusta yrittäjien ahdinkoon, varsinkin kun huomioidaan, että suurin osa konkurssihakemuksista perustuu juuri tuon viikon maksusäännön laiminlyöntiin. Koronaviruksen takia on nyt vaikeuksissa moni sellainen yritys, joka ei aiemmin ole ollut maksuvaikeuksissa. Tällä siis suorastaan estetään konkurssikonkursseja.

Esityksellä on tietenkin vaikutuksia myös pienyrittäjien asemaan. Pienyrittäjät voivat rahoitusta saadakseen joutua henkilökohtaisesti takaamaan yrityksen lainoja. Jos yritys haetaan konkurssiin, joutuvat tietenkin yrittäjä itse ja perhe henkilökohtaisesti maksumieheksi. On selvää, että tällaisesta tragediasta nouseminen on todella vaikeaa, ei vain taloudellisesti vaan muutenkin. Jos voimme estää tällaisia kohtaloita, niin se on tietenkin erittäin keskeistä.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Toivottavasti tämä epidemia ei kestä ikuisesti eivätkä myöskään sen johdosta tulevat maksuvaikeudet. Tällä ja muilla tänään käsiteltävillä hallituksen esityksillä yrittäjille mielestäni annetaan uskoa ja valetaan luottamusta siihen, että hallitus etsii keinoja, millä voidaan korjata tästä koronasta johtuvia talousongelmia.

Olen tänään pitänyt kokousta erityisesti naisjärjestöjen kanssa, ja naisyrittäjät erityisesti ovat kantaneet huolta siitä, miten nämä eri tuet ja lainsäädännöt osuvat ja onko riski, että joutuu jollain tavalla väliinputoajaksi, kun on yksinyrittäjä. Suuri osa nimenomaan naisyksinyrittäjistä on tietenkin niillä aloilla, palvelualoilla, joilla on lähtenyt toimintaa tuntuvasi alta pois — ehkä ei ihan kokonaan mutta aivan merkittävästi. Ja kun tänään aikaisemmin puhuttiin esimerkiksi tästä lapsen hoitamisesta kotona ja niistä tuista, niin se ei koskenut esimerkiksi sellaisia yrittäjiä. Suuri osa naisyksinyrittäjistä on itse asiassa myöskin yksinhuoltajia, ja siinä mielessä nämä ongelmat risteytyvät tosi tarkasti. Toivon, että valiokunnassa pyritään katsomaan myös näitä asioita, niin että estetään se, että tapahtuisi tällaista väliinputoamista. Kannan vähemmän huolta siitä, että on päällekkäisiä järjestelmiä. On helpompaa välttää sitä, että saa kahta tukea, kuin on se, että jää kokonaan väliin.

Toinen asia, jonka naisyrittäjät toivat esille tänään, on se, että kun arvioidaan yrityksen kannattavuutta, he kokivat huolta siitä, että mahdollinen hiljattain käytetty perhevapaa itse asiassa vaikuttaa siihen, millä tavalla arvioidaan yritystä, ja voi näyttää siltä, että se ei olisi ollut niin kannattava, vaikka se itse asiassa johtuu siitä perhevapaasta. Siinä mielessä toivon, että myös valiokunnassa voidaan jonkinäköistä tällaista sukupuolivaikutusarviota myöskin tässä tilanteessa tehdä, niin että voidaan oikeasti kohdentaa tukea ja että kukaan yrittäjä ei jää väliinputoajaksi. — Kiitos.

15.04 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on osa isompaa kokonaisuutta, jolla hallitus pyrkii helpottamaan yrittäjien tilannetta. Tällä on kiinteä yhteys varsinkin HE 33:een, mistä aiemmin tänään äänestettiin ja jossa käsiteltiin sitä, miten Verohallinto suhtautuu verojen perimiseen. Yhteys on kiinteä sen tähden, kuten hallituksen perustelumuistiosta käy ilmi, että konkurssihakemuksista Verohallinto on laittanut eteenpäin 42,1 prosenttia. Eli Verohallinto on ikään kuin suurin yksittäinen taho, joka näitä konkurssihakemuksia liikkeelle laittaa, ja sen tähden on ensisijaisen tärkeää, että Verohallinto toimii näissä asioissa joustavasti eikä nyt sitten näitä konkurssihakemuksia eteenpäin laita.

Tässä hyvin käydään läpi, että näin on myös muiden julkisten toimijoiden osalta. Esimerkiksi työeläkeyhtiöt ovat julkistaneet, että aikovat toimia tässä vastuullisesti eivätkä aio ajaa ketään konkurssiin näiden koronaolosuhteiden takia. 60 prosenttia velkojista, jotka konkurssihakemuksia ovat aiemmin tehneet, on ollut nimenomaan näitä julkisia toimijoita, ja siksi nyt tämän esityksen ohella onkin keskeistä, että tämä 60 prosenttia todella ihan omalla päätöksellään päättää olla ajamatta ketään konkurssiin. Sitten 30 prosenttia on ollut yrittäjien omia hakemuksia, ja valitettavasti varmaan on niin, että näitäkin tullaan koronan aikana näkemään. Toki tällainen olisi hyvä pystyä välttämään, mutta siihen sitten pyritään näillä muilla tuilla.

Nyt ehkä ydinasiiana on se 10 prosenttia konkurssihakemuksista, eli se tilanne, missä yksityinen velkoja lähtee hakemaan saataviaan konkurssihakemuksen kautta. Nämä tilanteethan voivat olla varsin vaikeita sen velkojan kannalta. Kuten tässäkin keskustelussa on aiemmin todettu, niin nyt voi syntyä sellaisia pitkiä ketjuja, joissa joltain kun jää saatavat saamatta, niin se ajaa ikään kuin ison liudan yrityksiä vaikeisiin olosuhteisiin, jolloin on tietysti tärkeää, että jos vain on olemassa sellaisia toimijoita, joilla maksuvalmiutta on, niin

he pyrkivät kaikki maksunsa ajoissa ja mahdollisimman huolella hoitamaan. Valitettavaa vain on, että näitä toimijoita on todella vähän, ja siksi onkin keskeistä, että tätä kokonaisuutta tarkastellaan myös niin, että huomioidaan ne tuet, ne lainantakaukset ja koko se iso kokonaisuus, mitä nyt hallitus pyrkii yrityksille tuomaan, jotta tästä tilanteesta selvittäisiin eteenpäin.

Todennäköistä on, että sitten kun nämä poikkeusolot päättyvät jossain vaiheessa ja jälleen voidaan normaalisti konkurssihakemuksia laittaa eteenpäin, niin hakemuksissa tulee silloin melkoinen ruuhka. Nyt olisikin hyvä kuulla, miten oikeusministeriössä on varauduttu siihen, että sitten siinä vaiheessa saadaan nämä hakemukset käsiteltyä ja saadaan muutenkin varmistettua, että prosessi etenee sujuvasti. On aika todennäköistä, että meillä tuomioistuimissa ja muissa viranomaisprosesseissa saattaa resurssitarve kasvaa, ja onkin tärkeää, että sitten siinä vaiheessa toimitaan rivakasti, jotta mikään osa tästä prosessista ei jää siitä kiinni, etteikö julkisella puolella olisi varmistettu, että resurssitarpeeseen pystytään vastaamaan.

Kuten todettua, niin näiden konkurssitapausten nopea ratkaisu on merkityksellistä juurikin siltä kannalta, että osalla niistä velkojista voi olla todella tosi kyseessä niiden saatavien hakemisen kanssa. Heidän taloudellisen toimintansa jatkon edellytyksenä voi olla, että he saavat sitten ajoissa saatavansa, ja sen tähden on tärkeää, että julkinen sektori ja meidän resurssihaasteemme eivät missään vaiheessa jarruta näiden prosessien etenemistä, ja siksi onkin tärkeää huolehtia, että kun tästä jossain vaiheessa eteenpäin päästään, niin saadaan sitten sitä nyt syntyvää jäämää mahdollisimman nopeasti purettua.

15.08 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kuten tuossa edellisessä puheenvuorossa sainoin, niin tämä on kokonaisuus, joka meillä myös lakivaliokunnassa on harkittavana. Tähän liittyvät nimenomaan tämä ulosottokaari ja tämä konkurssilainsäädäntö hyvin läheisesti. Käymme tämän huolella läpi.

Oikeastaan nyt haluan tuoda ministerille semmoisen ajatuksen, että vaikka tämä on nyt lyhyeksi aikaa, niin tähän tulee olemaan nyt useiksi vuosiksi eteenpäin. Toivon, että nyt mietitään, miten laki velkajärjestelystä voisi auttaa tässä tulevaisuudessa, koska näiltä ongelmilta ei kuitenkaan ihan pelkästään näillä selvitä sillä lailla, että tulevaisuudessa ei tulisi tarvetta. Siellä on kriteeristöissä pikkuisen joustovaraa. En tarkoita nyt mitään rikosperusteisia saatavia, vaan nimenomaan sen tyyppisiä asioita, että esimerkiksi korot katkeaisivat aikaisemmin ja olisi pelkkää pääomaa. Siellä olisi niitä perusteita, mikä on tilapäinen ja vakiintunut elämäntilanne. Tämän tyyppisiin asioihin pyytäisin, että kävisitte läpi sitä velkajärjestelylakia.

Sitten näistä pykälistä. Me käymme tätä huolella läpi, totta kai. Tämä näyttää siltä, että tässä on vain muutama pykälä niin kuin ulosottolaissakin, mutta tämä on tosi merkittävää lainsäädäntöä. Tämä on niin kuin käsipari taaskin, kun siellä on velallisen oikeudet ja velkojan oikeudet, omaisuuden suoja ja sitten se, että aina löytyy ihmisiä, jotka myös yrittävät käyttää näitä väärin. Täytyy myös tarkastella esimerkiksi, mitä tapahtuu laissa takaisinsaannista konkurssipesässä, tuleeko siellä oikeudenmenetyksiä. Tämän tyyppiset asiat pitää huolellisesti käydä läpi valiokunnassa.

Samaten tietysti voimaantulosäännökset — ainakin itse välillä saan henkilökohtaisesti jopa palautetta, että eduskunta liian vähän niihin kiinnittää huomiota. Se on aivan totta. Kun tuomioistuimet soveltavat lakeja, niin voimaantulosäännös on yksi asia, mistä he hakevut johtotähteä sille, mitä lakia pitää soveltaa. Esimerkiksi tästä laista nyt ihan itsekin

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

katson, että tässä todetaan, että tätä noudatetaan tämän jälkeen. Mutta sitten, kun tämä lain-säädäntö päättyy, niin tässä ei kerrota, mitä tapahtuu niille hakemuksille, jotka ovat tulleet vireille ennen sitä, eli jatketaanko tämän poikkeuslain noudattamista vai uutta lakia. Tämänäntyyppisiä asioita me joudumme pohtimaan valiokunnassa.

Tosiaan vielä edustaja Biaudet'lle sanoisin, että me emme pysty tietysti näitä tutkimaan, vaan nämä erilaiset etuusjärjestelyt tulevat sitten tuomioistuimen harkittavaksi. Me emme voi niitä tässä yhteydessä tutkia, että valitettavasti näin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt asialle varattu käsittelyaika alkaa umpeutua. — Ministeri Henriksson, ja sitten seuraava asia.

15.11 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kaikille edustajille hyvästä keskustelusta ja positiivisesta palautteesta. Minä jaan sen huolen, joka on tässä monessa puheenvuorossa tullut esille: meillä on valtavasti yrityksiä, jotka ovat erittäin, erittäin hankalassa paikassa juuri nyt, ja moni yrittäjä on epätoivoinen. Senkin takia hallitushan on panostanut valtavasti. Me olemme tehneet poikkeuksellisia päätöksiä siitä, että Business Finlandin rahoitusta lisätään, pienyrittäjille tulee erityinen tuki ja myös likviditeettiongelmiin pyritään löytämään helpotusta. Puhutaan yli 10 miljardin paketista kaiken kaikkiaan. Mutta aivan selvää on se, että tarvitaan vielä lisää toimenpiteitä. Sen takia tämä esitys, joka on tässä tänään, on myös tärkeä, vaikka se ei kyllä kaikkien yritysten tilannetta tietenkään helpota, mutta se auttaa niitten yritysten selviämistä, joilla on myös tämän kriisin jälkeen selviämisen mahdollisuudet, koska hallitushan haluaa, että kaikki ne yritykset, joilla on mahdollisuus jatkaa, pystyvät jatkamaan. Sen takia tämä esitys on tärkeä.

Julkisvelkojathan myöntävät jo nyt maksuhelpotuksia ja tekevät nyt pitkiäkin maksusuunnitelmia yritysten kanssa. Se on äärimmäisen tärkeää. Tähän kuuluu tietenkin myös verottaja. Konkurssihakemuksista noin 10 prosenttia on yksityisvelkojen hakemuksia, ja nyt haluamme varmistaa, että nämä velkojat eivät käytä julkisvelkojen passiivisuutta hyväkseen kanavoidakseen maksuja itselleen konkurssiuhkaisten maksukehotusten avulla. Eli tämä halutaan nyt estää tällä esityksellä.

Juuri saamani tiedon mukaan aloitettuja konkurssseja on nyt noin 20 prosenttia enemmän kuin viime vuonna tähän aikaan. Tämä on konkurssiasiamiehen toimistosta tullut tieto. Eli me näemme jo, että konkurssien määrä on kasvussa.

Yrityssaneerauksesta tuli kysymyksiä. Erittäin hyvä huomio edustaja Huttuselta. Tilannehan on tietenkin se, että konkurssiuhan välttäminen on se ensimmäinen askel ja siitä meidän pitää jatkaa. Sen takia oikeusministeriössä on jo työryhmä, joka pohtii tätä yrityssaneerailain uudistamista. Tarkoitushan on, että pienet ja keski-suuret yritykset pääsisivät helpommin yrityssaneerauksen piiriin ja että sitä kautta löydetään myös tie eteenpäin. Eli me joudumme ja me saamme tässä tehdä hartiavoimin töitä vielä monella, monella saralla.

Sitten kysyttiin, että mistä saa neuvoa. Jokaisessa kunnassa pitäisi olla yritysneuvoja tai elinkeinoyhtiö, jonka piirissä myös pitäisi olla neuvontaa, Suomen Yrittäjät neuvoo ja niin edelleen. Tässä pitää kaikkien nyt puhaltaa yhteen hiileen, jotta me pystymme auttamaan näitä pienyrittäjiä. Myös naisyrittäjät ovat tärkeässä asemassa, ja niin kuin edustaja Biaudet nosti esille, niin usein he myös ovat yksinhuoltajia. Kaikki yrittäjät ovat kullannarvoisia tälle maalle ja jokainen työpaikka, minkä pystymme pelastamaan, meidän pitää pelastaa. [Puhemies: Aika!]

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Arvoisa puhemies! Tässä näin, ja jatkamme ponnisteluja niin, että päästään tämän vaikean ajan ylitse. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.15.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.14.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 9 käsittelyä.

16.14 Sheikki Laakso ps: Arvoisa herra puhemies! Tosiaankin saan ihan yksinään vielä käydä tässä asiassa keskustelun. — Edustaja Räsänenkin juuri poistui, mutta todellakin edustaja Räsänen tässä aikaisempina vuosina yritti saada näihin maksuehtoihin muistaakseni niin, että taisi olla tarkoitus saada 30 päivää netto, eli laskujen eräpäivät eivät saisi olla sen pitempiä. Se asia kun olisi silloin mennyt läpi, niin tässäkin tilanteessa olisi nyt huomattavasti parempi tilanne, kun nämä ketjuttamiset eivät menisi samalla lailla. Elikkä isojen firmojen jopa kohtuuttomat maksuaikojen vaatimukset tekevät sitten pienemmille yrityksille vaikeuksia saada omaa kassansa kuntoon, ja sitä myöten sitten ketjuna seuraavassa tasossa oleva yrittäjä kärsii sen saman asian.

Se, mitä olisin halunnut nähdä kanssa tässä jutussa, on se, että tässä oltaisiin henkilöyhtiöt otettu tähän konkurssijuttuun paremmalla tavalla mukaan jatkossa, oltaisiin kohdeltu niitä samalla lailla kuin osakeyhtiöitä kohdellaan. Silloin konkurssien määrä tulisi varmasti vähenemään, lopettavia yrityksiä ei tulisi olemaan niin paljon kuin niitä nyt on tässä hetkessä, kun kuitenkin moni yrittäjä miettii, kannattaako tässä enää koettaa vai pistääkö suosiolla hanskat tiskiin. Nyt tilanne on, että aika moni yrittäjä joutuu laittamaan oman omaisuutensa kiinni siinä, jos haluaa jatkaa, ja siinä tapauksessa jos käykin niin, että se osoittautuu vääräksi ratkaisuksi, eli tuleekin käymään niin, että kuuden kuukauden päästä ollaan talousvaikeuksissa ja konkurssi hämmöttää ja mennään nurin, siinä vaiheessa se oma omaisuus onkin sitten näitten velkojen vastuuna. Konkurssilainsäädännössä jos oltaisiin tehty sellaista samanlaista muutosta, eli henkilöyhtiöitä kohdeltaisiin samalla lailla kuin osakeyhtiöitä, se omaisuus, mikä on laitettu niitten velkojen vakuudeksi, koskettaisi ainoastaan sitä tapausta, eikä kävisi sitä tilannetta, että yritys ajautuu konkurssiin ja konkurssipesä myy sitten yrittäjän omaisuuden ja siitä maksetaan vain ainoastaan osa pankille, minkä vakuutena se on ollut esimerkiksi lainalle, ja sitten loput menevät verottajan tilille. Jos osakeyhtiö olisi kyseessä, niin kävisi niin, että verottajan raha jäisi siinä kohtaa saamatta, eli ainoastaan se, mihin velkaan se omaisuus on sidottu ja kiinnitetty, olisi ainoa, mihin se koskettaisi silloin konkurssin tullessa. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntalain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 47/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.15 Kuntaministeri Sirpa Paatero (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyse on kuntalain väliaikaisesta muuttamisesta, ja sanon tähän samaan, että meillä on siis meneillään kuntalain muutos, mutta nämä kaksi pykälän kohtaa ovat nyt tässä väliaikaisessa muutoksessa, joista siis toinen on väliaikaisesti päätettävänä sähköiseen päätöksentekojärjestelmään siirtymisestä ja toimielimen kokouksen yleisjulkisuudesta ja toinen kohta on liittynyt näihin videoneuvotteluyhteydellä käytävien kokouksien ongelmiin ja miten se olisi mahdollista. Nämä molemmat pykälämuutokset liittyvät sekä kuntiin että kuntayhtymiin. Elikkä haluamme varmistaa tämän päätöksenteon mahdollisuutta.

Ongelmat, joihin näillä esityksillä vastataan, ovat ne, että meillä nykyisin hallintosäännössä tulee kunnissa olla nämä tarpeelliset määräykset, jotta voidaan ottaa sähköinen päätöksentekojärjestelmä käyttöön, ja pitää olla edellytyksenä, että myöskin laitteet ja yhteydet ovat kunnan puolelta käytettävissä. Kun tällä hetkellä valtuuston kokouksia on siirretty, mikä on ollut ihan perusteltua — ei ole kokoonnuttu, ja toisaalta riskiryhmien ja muiden osalta on haluttu välttää kokousten pitämistä — niin tästä syystä, että hallintosääntöä oltaisiin tultu muuttamaan, ja se olisi ollut ainoa syy, yhä edelleen on kymmeniä kuntia, joissa näin ei ole toimittu, ja sen takia tämä väliaikainen muutos. Toinen on sitten se, että meillä kuntalaissa on ollut jo silloin edellisen kuntalain muutoksen ajalta mahdollisuus sähköiseen kokoukseen, joka on siis normaalistikin hallintosäännössä voitu ottaa käyttöön, mutta siellä on ollut varsin tiukka säädös siitä, että tulee olla jatkuva puhe- ja kuulo-yhteys. Tämän toteuttaminen monilla nykyisillä kokoustekniikoilla ja näillä yleisesti käytössä olevilla järjestelmillä ei ole ollut mahdollista, jotenka sen takia on ajatus, että siihen saadaan sitten muutos.

Tähän väliaikaisesti tehdään säädös niin, että meillä pystyisivät hallitukset tekemään päätöksen näistä sähköisistä järjestelmistä niin, että ei valtuustojen tarvitse kokoontua. Erityisesti tämä on ongelmallista isommissa, joissa on kymmeniä ja kymmeniä kokousosallistujia, ja monissa tapauksissa muun muassa kuntayhtymissä valtuustot eivät kokoonnu kovin usein. Näihin yksityiskohtaisiin perusteluihin lakiin siis esitetään uusi 90 a §, johon tämä kunnanhallituksen tai hallituksen päätöksenteko liittyisi, ja kunnanhallituksen päätöksellä olisi mahdollisuus sallia sähköinen osallistuminen ei pelkästään valtuuston vaan myöskin vaikkapa lautakuntien kokouksiin. Sitten toinen pykälä, 99 a, jossa olisi siis selkeämmin ja vähän nykyistä joustavammin mahdollisuus käyttää näitä nykyisin paljon käytössä olevia järjestelmiä, joilla kokouksia pidetään, myöskin kunnallisessa päätöksenteos-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

sa. Se sisältäisi mahdollisuuden sähköiseen kokouskutsuun ja myöskin siihen, että kunnanvaltuuston kokoukset, jotka ovat yleisölle julkisia, olisi mahdollisuus toteuttaa sähköisesti eli internetin välityksellä. Tämä asia sisältää myöskin mahdollisuuden niin sanottuihin hybridikokouksiin eli mahdollisuuteen, että osa kokoukseen osallistujista on kokouspaikalla ja osa sähköisten järjestelmien kautta.

Nämä ovat ne pääasialliset muutokset, ja niin, että kunnanhallituksille mahdollisuus hallintosäännön muutokseen olisi voimassa nyt ihan tämän kriisiajan eli 31.7. asti, sillä tämä on vain väliaikaista, hyvin väliaikaista ja poikkeuksellista. Tästä keskustelimme ja oikeuskanslerin kanssa päädyttiin tähän varsin tiukkaan aikatauluun, mutta sitten tämä, miten sähköiset kokoukset voidaan pitää ja millä järjestelmillä, olisi voimassa 31.5.2021 asti. Toivon ja uskon, että siihen mennessä meillä on myöskin eduskuntaan saatu ne kuntalain muutokset ja nämä kokemukset, jotka nyt väliajalta saadaan, voidaan siinä kohtaa jo hyödyntää. — Kiitoksia, puhemies.

15.20 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Kuntalaki on mahdollistanut sähköisen kokouksen pitämisen 1.5.2015 lähtien. Meilläkin Lahdessa sitä silloin harkittiin, mutta silloin meillä ei ollut teknisiä valmiuksia vielä siihen, että olisi yhdenvertaiset näkö- ja ääniyhteydet, ja se jäi sitten muuttamatta. Mutta nyt tämän koronaviruksen takia meille Lahden kaupungilla tulikin hätä käteen. Hallintosäännön muuttaminenhan, että asiat menevät eteenpäin, tuli vähän yhtäkkiä pakolliseksi. Ja meillähan jouduttiin sitten valtuuston kokous järjestämään isoissa suurissa tiloissa, missä eivät olleet sitten ihan kaikki paikallaan. Se oli todella lyhyt kokous, mutta kyllähän se aina vaatii kunnalta niitä järjestämisresursseja ja tietysti se maksaakin, kun tuollainen yksi pieni kokous tulee, niin että tämä päätöksenteko tuli vähän niin kuin kuukautta liian myöhään meille lahtelaisille.

Mutta täytyy sanoa kokemuksesta, että kaupunginhallituksen kokoukset, jaostojen kokoukset ja lautakuntien kokoukset ovat todella hyvin nyt etäyhteydellä toimineet. Ne on pystytty hyvin järjestämään, ja on mukava olla vaikka mökin penkillä kokousta pitämässä, ettei tarvitse aina matkustaa sinne kokouspaikalle, ja voi olla muutenkin perheen kanssa siellä vähän niin kuin karanteenissa.

Mutta sitten, kun on mietitty paljon, miten tämä valtuuston kokous nyt oikeasti saataisiin järjestettyä etänä kunnolla, niin tähän olisi hyvä saada jonkunäköistä ohjausta ja opastusta kunnille ja peilata, missä on pidetty. Saattaa olla, että nekin tulisivat tulevaisuudessa sitten toimimaan hyvin. Nyt kunnat varmasti miettivät, miten tulevaisuudessa pystytään näitä valtuuston kokouksia hyvin järjestämään, millä järjestelmillä ja mitä niissä kannattaa ottaa huomioon. Ja sitten täältä ylempää tulisi vähän ohjeistusta kaikille, että mikä on hyvää ja mikä on huonoa.

15.22 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan kuntalain väliaikaista muuttamista. Kunnanhallitus voisi väliaikaisesti päättää eräiden kunnan hallintosäännön määräysten soveltamisesta, jotka koskevat sähköisen kokouksen pitämistä, sähköistä päätöksentekomenettelyä sekä toimielimen julkisen kokouksen yleisöjulkisuutta. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännökset videoneuvotteluyhteydellä tai vastaavalla yhteydellä pidettävästä sähköisestä kokouksesta. Ehdotettavia säännöksiä sovellettaisiin sekä kunnissa että kuntayhtymissä. Pykälä olisi voimassa 31.7.2020 asti liittyen toimielinten päätöksentekotapoihin ja sähköistä kokousta koskeva pykälä olisi voimassa 31.5.2021 saakka eli ensimmäisen vuoden toukokuulle saakka.

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto linjasi toimintaohjeena, että yli 70-vuotiaat velvoitetaan pysymään erillään kontakteista muiden ihmisten kanssa mahdollisuuksien mukaan, pois lukien kansanedustajat, valtionjohtaja ja kunnalliset luottamushenkilöt. Vaikka edellä tarkoitetut rajoitukset julkisista kokoontumisista ja yli 70-vuotiaiden liikkumisesta eivät koske kunnan toimielimiä tai kunnallisia luottamushenkilöitä, on kunnissa poikkeusolosuhteiden johdosta aiempaa laajemmin otettu käyttöön kuntalain 410/2015 mukainen sääntö, että toimielinten kokoontumisia varsinaisiin kokouksiin voidaan välttää. Tämä on hyvä asia. Tällä ennaltaehkäistään koronavirusepidemian leviäminen.

Monissa kunnissa, esimerkiksi Espoossa, jossa toimin itse kuntavaltuutettuna, ollaan myös ottamassa tämä käytäntöön, ja se on erittäin hyvä asia, joskin kysymyksiä on tullut, että kuinka näistä kokouksista sitten selviää. Tällä isolla digiloikalla on monesti myös sitten ikäihmisiä syrjiviä vaikutuksia. Monet ihmiset eivät välttämättä hallitse erilaisia sähköisiä kokouskäytäntöjä. Ja nyt kun kaikki on tullut yhtenä suurena rytinänä liittyen koronaan, niin kukaan ei myöskään mene sinne kotiin auttamaan eikä neuvomaan, koska siinä on sitten näitä tartuntariskejä myös. Jos se kone siellä kotona on, niin täytyy sitten vain rohkeasti tarttua siihen koneeseen ja ryhtyä sitä kokeilemaan. Eräs ystäväni, joka on tämän maagisen 70 v -rajapyykin ylittänyt, totesi silloin kun nämä liikkumisrajoitukset astuivat voimaan, että nyt hän on karanteenissa, kun hän on 70 v, kunnes hän hoksasi, että voi ei, ei-hän olekaan, koska hän on kunnallinen luottamushenkilö ja hän pääsee sitten liikkumaan. Siitä hän sitten kovasti riemuitsi. Nyt hän on laittanut minulle viestiä, mitä kaikkea hän on oppinut tänä aikana, kun hän on ollut kuitenkin niin sanotusti karanteenissa. Hän on osallistunut jo Skype-kokouksiin, hän on käynyt jo Teams-kokouksissa, ja sähköinen maailma on auennut ihan eri tavalla. On ollut hieno seurata ja kannustaa häntä, että kyllä näistä kaikista asioista selviää. Mutta kuitenkin eivät välttämättä kaikki.

Tällä digiloikalla ja myös näillä sähköisillä kokouksilla voi olla myös pelottava vaikutus, kun me menemme seuraaviin kuntavaaleihin. Ehdokkaat, ne ikääntyneet, eivät ehkä uskalla lähteä ehdolle, vaikka me tarvitsemme kaikkia, kaiken ikäisiä, päättämään kuntien asioista, koska sitä, että kokemus tuo varmuutta ja osaamista, tarvitaan joka alalta. Toivottavasti ihmiset eivät säikähdä sitä, että päättäjäksi pitää olla sellainen nettiguru ja sähköisten asioiden hallitsija, että ilman paperia ja kynää ei enää tässä maailmassa pärjää. Toivottavasti paperilla ja kynälläkin edelleen mennään eteenpäin, ja paperit myös pysyvät kunnallisessa päätöksenteossa mukana silloin, kun seuraavan kerran istumme siellä samassa salissa päättämässä asioista.

Mutta kuten jo aikaisemmassa puheenvuorossa totesin, niin kuka olisi uskonut, miten valtavasti korona mullistaa meidän maailmaa ja miten paljon erilaista lainsäädäntötyötä ja muutoksia se on tuonut meille tullessaan. Kaikki joudumme reagoimaan, kaikki olemme samassa veneessä ja yritämme sitten mahdollisuuksiemme mukaan viedä asioita eteenpäin. Minä näen, että asia on hyvä, tämäkin esitys, mutta kysyn nyt: millä tavalla me huolehdimme siitä, että kynä ja paperi pysyvät myös jatkossa päätöksenteossa mukana?

15.27 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Valtuutettujen ja luottamushenkilöiden pitäisi näyttää mallia, ja tänään Helsingin Sanomat pääkirjoitussivullaan kiteytti oivalla tavalla sen, että päättäjien pitäisi näyttää esimerkkiä, miten viruksen leviämistä voidaan hillitä, mutta heidän pitäisi aluksi näyttää huonoa esimerkkiä kokoontumalla isolla joukolla samaan tilaan päättämään siitä, miten toimitaan oikein. Eli tällä haluan sanoa, että päätös on ihan oikea ja riittäväkin varmasti. Toki se olisi saanut tulla aikaisemmin — täältä oppo-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

sitiosta aina täytyy pikkasen jotain moitittavaa keksiä — mutta hyvin tämä asia on nyt edennyt pääsääntöisesti, että oikein hyvä.

Kuitenkin muutamaan asiaan haluan kiinnittää huomiota.

Tietoturva on asia, joka pitää kunnissa hoitaa hyvin, ja siihen kannattaa tässä valmistelussa vielä kiinnittää valiokunnissa huomiota. Mukana kulkee salassa pidettävää aineistoa, ja sen pitää sitten myös pysyä salassa, ja välineiden pitää olla sellaisia, että ongelmia ei synny, ja tietysti käyttäjien pitää ymmärtää, mikä on heidän vastuunsa.

Toinen näkökulma on — kun äsken puhuin salassapidosta — sitten taas tämä julkisuus ja avoimuus myös jatkossa. Esimerkiksi vaikka valtuuston kokous olisi kuinka sähköinen, niin kansalaisilla pitää olla mahdollisuus päästä seuraamaan kokouksen kulkua, ja sehän on tässä kyllä huomioitu. Hyvä niin.

Sitten sellainen juttu, että nyt tässä tehdään lakeja kiireellä — ja hyvä, että niitä kiireellä nyt tehdään — mutta tietysti valmistelun laadustakaan ei pitäisi tinkiä. Kiinnitin huomiota siihen, että kun yritin näitä Helsingin ja Kuntaliiton lausuntoja löytää, niin ne eivät ole itse asiassa varsinaisia lausuntoja tähän valmisteluun ollenkaan, vaan niin kuin täällä hallituksen esityksessä sanotaan, ne olivat kommentteja, ja tietysti kansanedustajana mielellään näihin kommentteihinkin olisi voinut tutustua ja vielä jälkeensä tutustua. Voi olla, että ne jossain ministeriön sivuilla ovat, mutta en kyllä löytänyt, että ihan hyvä, jos valmisteluaineisto siltä osin saataisiin nähtäville.

Liikkumisrajoituksista ihan viimeinen tämmöinen, joka ei ihan suoraan tähän liity mutta välillisesti kuitenkin: Sain eilen postia 70-vuotiaalta kansalaiselta, joka oli jo väsynyt tähän karanteenissa oloon ja olisi halunnut lapsenlapsiaan tavata ja näin pois päin. Hän esitti ajatuksen, että siinä vaiheessa kun näitä rajoituksia lähdetään purkamaan asteittain, niin voisiko tässä olla jonkinlaista ikärajamenettelyä, vaikka 75 vuotta ja nuoremmat seuraavassa vaiheessa, että annettaisiin heidän osaltaan suositus, että saavatkin sitten liikkua. Totta kai se terveys ja tämmöiset asiat vaikuttavat, mutta tämän nyt kuitenkin halusin välittää eteenpäin. — Kiitos.

15.30 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Olemme tänään keskustelleet tässä täysistunnossa monista toimista, jotka liittyvät tähän koronakriisin aiheuttamaan poikkeustilanteeseen Suomessa. Jo aikaisemmin keskustelimme tuosta lainmuutoksesta, jonka oikeusministeri meille esitteli, joka koski esimerkiksi asunto-osakeyhtiöiden ja osakeyhtiöiden päätöksentekoa. On hyvä ja tärkeää, että nyt ministeri Paatero on tuonut tänne myös esityksen, jolla vastaavasti sitten kuntalakiin tuodaan sellaiset muutokset, jotka ottavat huomioon tämän tilapäisen kriisin, mikä Suomessa on päällä.

Toki on näin, että oma tuntumani ainakin omasta vaalipiiristäni, Satakunnasta, on se, että monet kunnat ja kaupungit ovat jo tehneet aikaisemmin päätökset oman hallintosääntönsä muuttamisesta, ja muun muassa myös Raumalla teimme sen jo tuossa joitakin viikkoja sitten. Sinänsä on toki hyvä ja tärkeää, että nyt nämä joustot tuodaan myös tänne itse lainsäädäntöön, ja kunnan toimivaltuuksia nyt sitten väliaikaisesti myös lisätään, mutta ottaen huomioon sen, että aika monet kunnat ovat jo nämä muutokset tehneet, niin tietysti myös ripeämpikin aikataulu tältä osin olisi ollut toivottavaa, mutta kuten jo totesin, niin on tärkeää ja hyvä, että nämä muutokset joka tapauksessa tehdään.

Pidän myös ihan perusteltuna, mitä ministeri tässä myös totesi sen, että tämä 99 a §:n soveltaminen jatkuu tämän nykyisen valtuustokauden loppuun asti. Eli kyllä näen, että tässä on — ottaen huomioon, että tässä on myös monia näkökulmia, mitä tämän osalta täy-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

tyy ottaa huomioon — ministeriössä lain valmistelussa otettu kyllä nämä hyvin huomioon siltä osin.

Edustaja Kiuru otti tärkeän asian esille, joka itsellänikin oli mielessä, joka liittyy tietosuojaan. Täällä on yksityiskohtaisissa perusteluissa korostettu tätä tietosuojaan, tietoturvan merkitystä varsinkin, kun käsitellään luottamuksellisia asioita. Se lienee asia, joka ministeriössä ministerin täytyy edelleen ottaa huomioon, sillä me tiedämme sen, että meidän kunnilla ja kaupungeilla on aika erilaiset lähtökohdat ottaa näitä sähköisiä päätöksentekomenetelmiä käyttöön. Voi olla, että varsinkin jollain pienellä kunnalla, jolla väestöpohja on pieni, ei ole myöskään töissä samaan tapaan kuin vaikka keskikokoisessa saatikka suuressa kaupungissa semmoista henkilökuntaa, virkamiehiä, jotka pystyvät taas kiinnittämään huomiota siihen, miten nämä menetelmät saadaan tehtyä. Toivoisin, että ministeri kiinnittää tähän erityistä huomiota, koska kyllä lähtökohdan täytyy olla se, että yhtä lailla kaikissa kunnissa ja kaupungeissa tämän poikkeustilanteen aikana täytyy pystyä hoitamaan nämä asiat.

Tämä lienee nyt yksi suuri kysymys tältä osin, mitä täytyy ottaa huomioon, mutta kaiken kaikkiaan kiitoksia ministerille ripeästä valmistelusta. Tässä nyt on valiokunnalle kyllä myös vähän pureksittavaa nämä eri näkökulmat huomioon ottaen.

15.34 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Etäkokouksista kunnallisissa päätöksenteossa on tullut omassakin kotikaupungissani hyvää palautetta, ja monet ovat jopa todenneet, että olisi hyvä jatkaa näitä menettelyjä sitten myöhemminkin, kun ne eivät enää tämän korona-ajan jälkeen ole välttämättömiä. Uskon, että tässä kyllä tehdään melkoinen digiloikka, mikä on aivan toivottavaa. On ihan turhaa tavallaan matkustaa paikasta toiseen, jos voidaan yhtä hyvin hoitaa asiat, ja joskus jopa järkevämminkin, näissä etäkokouksissa, eli toivon, että nämä hyvät käytännöt sitten kuntiinkin jäävät.

Mutta todellakin myös omassa kotikaupungissani Riihimäellä, missä myös ministeri Pekonen on valtuutettuna, meillä on ollut se ongelma, että Riihimäen kaupunginvaltuusto ei ole voinut nyt korona-aikana kokoontua ja kokousta on lykätty eteenpäin, ja toivon, että Riihimäelläkin me voimme nyt tämän lain ansiosta seuraavan kerran kokoontua etäkokoukseen, koska kaupunginvaltuustollakin on todella tärkeitä asioita käsiteltävänä, esimerkiksi meidän palveluverkkoon liittyviä kysymyksiä, joita ei voi kovin pitkälle lykätä.

Kiinnitin huomiota näihin voimassaoloaikoihin erityisesti tämän 99 §:n osalta, jossa joustavoitetaan näitä menettelyjä, ja täällähän on perusteluissa todettukin, että tämä aiotaan sitten myöhemmin todennäköisesti suurin piirtein samansisältöisenä tuoda kuntalakiin pysyväksi, mikä on erittäin hyvä asia. Nythän tämä laki, jota ollaan nyt säätämässä, tämä pykälä olisi voimassa vain ensi vuoden toukokuun loppuun saakka, mutta toivon, että tässä yhteydessä, kun kuntalakia ja sinne pysyvämpiä säädöksiä hallitus pohtii, pohdittaisiin vielä ennakkoluulottomammin ja ikään kuin tulevaisuuteen katsoen sellaisia joustoja, joita voidaan vielä matkan varrella panna siellä kunnallisessa päätöksenteossa käyntiin niin, että näitä digitaalisia mahdollisuuksia voidaan mahdollisimman täysimääräisesti hyödyntää.

15.36 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies ja hyvät ministerit! Esityksessä tosiaan ehdotetaan kuntalain väliaikaista muuttamista. Kunnanhallitus voisi päättää eräiden hallintosäännön määräysten soveltamisesta, jotka koskevat sähköisen kokouksen pitämistä, sähköistä päätöksentekomenettelyä ja toimielinten julkisten kokousten yleisöjulkisuutta. Es-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

poon valtuuston puheenjohtajana olen saanut näitä nykyisen lain pykälää huolellisesti tavalta viime päivinä ja viikkoina, ja kiitos tässä kohtaa myös Kuntaliitolle siitä, että heiltä tuli hyvin selkeät ohjeet ja neuvot siitä, kuinka nykylakia voi tulkita. Myös näistä eduskunnan käytännöistä on pystytty kunnissa hyvin ottamaan mallia siinä, minkälaisilla turvaväleillä istutaan ja kuinka esimerkiksi päätöksenteko toimii, jos edustavuus ei ole ihan vastaava kuin normaaliaikana, nimenomaan sen vuoksi, että esimerkiksi iäkkäät tai muuten tartunnalle alttiit eivät ole valtuuston kokouksiin halunneet tai voineet osallistua.

Erityisen tärkeä ja ajankohtainen muutos tässä kohtaa, kun meillä tämä hallintosäännön muutos lautakuntien kokouksien osalta Espoossa on tehty, on kuitenkin tämä kohta, jossa tätä puhe-, kuulo- ja kuvayhteyttä muutetaan joustavammaksi. Toivon tämän vuoksi myös, että vaikka nyt täällä edustaja Marttinen sanoi, että valiokunta tekee tämän suhteen huolellista ja harkitsevaa työtä ja jää pureksimaan sitä, niin asia etenee kuitenkin nopeasti, niin että meillä näissä kokouksissa, jotka sähköisesti nyt valtuustoissa toteutetaan, ei vahingossakaan synny valitusperusteita sitten sen osalta, jos kaikki nämä nykylain edellytykset eivät täyty.

Tärkeää on ottaa huomioon myös se, että vaikka näitä yhteysasetuksia löysätään, niin yleisöllä säilyy kuitenkin sähköisessä kokouksessa hyvä mahdollisuus seurata kokousta, ja nämä esimerkit, mitä sähköisistä kokouksista nyt olen nähnyt, ovat mielestäni sen hyvin mahdollistaneet.

Samoin on tärkeää, että tämä hybridikokouksen vaihtoehto on olemassa. Meillä on tosiaan kunnanvaltuustoissa paljon iäkkäitäkin valtuutettuja ja lautakunnissa jäseniä, joille tämä digiloikka on ehkä vielä suurempi kuin osalle meistä, ja silloin se, että on mahdollista saada tukea siihen sähköisen kokousjärjestelmän käyttöön ja mahdollista pitää tämmöisiä koekokouksia ja harjoitella, kuinka se päätöksenteko toimii, turvaa sen, että kaikilla on tasa-arvoinen mahdollisuus vaikuttaa niihin päätöksiin, jotka siellä valtuustoissa tai lautakunnissa tai muissa elimissä ovat käsiteltävinä.

Lopuksi kyllä kannatan edustaja Räsäsen esittämää pohdintaa siitä, kuinka jatkossa lainsäädännössä huomioidaan sitten tämmöinen varautuminen paremmin ja myös nämä sähköisen kokouksen mahdollisuudet. Kyllä niitä on nyt jo opittu kovasti, ja myös tuntuu siltä, että esimerkiksi se, että kokouksen yhteydessä voi myös kirjallisesti kommentoida ja kysyä, vaikuttaa jopa siihen, että kokoukset saattavat sujua jouhevammin ja tieto kulkea paremmin. — Kiitos.

15.40 Iris Suomela vihr: Arvoisa puheenjohtaja! Tampere oli yksi ensimmäisistä kunnista, joissa siirryttiin kokonaan sähköisiin kokouksiin. Meillä siirryttiin jo 16.3. Nyt onkin ilo raportoida, että se on sujunut varsin sujuvasti, ja meillä yli seitsemänkymppisetkin valtuutetut ovat nyt sellaisella tasolla, että he peräti neuvovat meitä nuorempia siinä, miten mikäkin toiminto aina sujuu ja miten se mikki pidetään vaimennettuna, kun ei ole oma puheenvuoro. Tämä on todella johtanut siihen, että osalla valtuutetuista on oikeastaan ehkä parantunut mahdollisuus osallistua lautakunnan työskentelyyn. Jos on vaikkapa pieniä lapsia nyt siellä kotikoulussa hoidettavana, niin se onnistuu aika paljon helpommin tämän etäyhteyden avulla kokoustettaessa kuin siinä tilanteessa, jossa pitäisi aina kaupungintalolle kokoustamaan mennä. Eli tällä on toisaalta myös hyviä vaikutuksia, yllättäviäkin hyviä vaikutuksia kuntapäätäjien väliseen yhdenvertaisuuteen.

Mutta se, mihin aiemmin jo kiinnitin huomiota, on se, että tämä jatkuva näkö-, puhe- ja kuuloyhteys on todella haaste, kun puhutaan isommista kokouksista. Aika harvalla meistä

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

on sellainen nettiyhteys, että välttämättä kaista riittäisi useiden kymmenien ihmisten laadukkaan videokaistan jatkuvaan pyörittämiseen. Sen tähden onkin olennaista, että nyt sitten sallitaan se asianlaita, mikä varmasti monessa tilanteessa käy väistämättömäksi, että ainakaan jokaisen valtuutetun jatkuva videoyhteyttä ei oikein saada taattua.

Se on toki mukavaa, että aina se, joka puhuu, näkyy. Se on olennaista ainakin avoimissa kokouksissa myös siltä kantilta, että kuntalaiset saavat katseltua ja seurattua kokousta, mutta ehkä se, että kaikki osallistujat näkisivät myös toisensa sellaisessa tilanteessa, jossa vain yksi kerrallaan puhuu mutta kaikki voivat silti katsoa toisiaan, ei sen päätöksenteon kannalta ole kovin olennaista. Tätä onkin nyt tarpeen selkiyttää, koska tiedän, että tämä on monessa kunnassa stressiä aiheuttanut, miten saadaan kymmenien ihmisten edellytykset samalle tasolle.

Tästähän on ollut jo aika hauskoja tapauksia valtuustoissa ympäri Suomen, vaikkapa Helsingissä, kun presidenttikin näkyi etäyhteyden taustalla. Sinällään luulen kyllä, että moni kuntalainen haluaa nyt seurata näitä valtuuston kokouksia ehkä jopa enemmän kuin aiemmin, ja siihenkin on tietysti näiden kaistaleveyksien suhteen syytä varautua, että osa saattaa nyt olla jopa entistä kiinnostuneempi katsomaan, mitä siellä oman kunnan päätöksenteossa tapahtuu.

Todella nyt oli tärkeää tuoda ikään kuin selkeäksi se, miten tämä täysin sähköinen kokoustaminen hoituu. Nyt on tärkeää seurata, miten tämä eri puolilla Suomea etenee. En tietenkään oleta, että vaikkapa pienemmät kunnat saavat tämän hoidettua samoin tavoin kuin Tampereen kaltaiset suuret kaupungit, missä vaikkapa teknistä tukihenkilöstöä oli jo valmiiksi saatavilla ja missä on saatu puhelimitse neuvottua ihmisiä, joilla on haasteita ja muuta. Sitten kun tiedetään, miten tämä on sujunut, niin toivottavasti saadaan tulevia, pysyväisluontoisempia lakimuutoksia ja muita päivityksiä ja ohjeistuksia tehtyä niin, että niissä on sitten huomioitu se, miten tämä on kulkenut tähän mennessä. Koska varmasti on niin, että nyt ei voi kaikkea ennakoida, mitä sähköinen kokoustaminen tuo mukanaan, niin siksi se tilanteen seuraaminen on todella olennaista.

15.44 Kuntaministeri Sirpa Paatero: Arvoisa puhemies! On todella ilo kuulla, että tämä digiloikka on useimmissa tapauksissa jo otettu ja sujunut hyvin ja ihmiset ovat nopeasti omaksuneet tämän käytännön, miten voidaan mennä.

Muutamiin näihin huomioita.

Aikataulullisesti on todella tarpeen pitää valtuuston kokouksia, ja ehkä sillä lailla kaikkia valtuustoja koskettaa kesäkuussa se, että tilinpäätökset on pakko saada hyväksyttyä, ja siihen toivottavasti nyt aikataulullisesti tulee apua tätä kautta.

Niitä kysymyksiä ja ongelmia, joita vielä jää tähän pohdittavaksi, ovat muun muassa äänestykset: On olemassa joitakin järjestelmiä, joitten kanssa äänestäminen voi järjestyä, mutta ne eivät ole vielä kovin tuttuja ja niitä ei ole paljon testattu. Mikä ei ole mitenkään mahdollista, on lippuäänestykset, eli jos tarvitsee vaaleihin mennä, niin niissä tapauksissa sähköisiä järjestelmiä ei ole mahdollisuus käyttää.

Tähän turvallisuuteen ja siihen, kuka oikeasti on siellä valtuutetun ääntä käyttämässä: puheenjohtajalla ja sihteerillä pitää olla hyvä mahdollisuus todentaa, ketkä sitä puheenvuoroa sieltä käyttävät, ja siinä juuri tämä mainittu kuvayhteys erityisesti sen puhujan osalta on välttämätöntä olla mukana.

Näille ihmisille, joitten osalta koneiden käyttö ja sähköisten järjestelmien käyttö ei ole mahdollista, nämä hybridikokoukset ovat kyllä se vaihtoehto toistaiseksi, ainakin parhai-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

ten. Kaikissa kunnissa, joissa monissa ovat sähköiset esityslistat ja muut järjestelmät olleet jo pitkäänkin käytössä, on kyllä otettu jo tätä digiloikkaa myöskin tämän opastuksen ja neuvonnan osalta, eli sellaista yhteistä kouluttautumista näitten järjestelmien käyttöön on esimerkiksi viime valtuustokauden alussa tehty monessakin kunnassa.

Näihin salaisiin asioihin: Meillä on valtionhallinnossa — ja nyt on sitten pakko ottaa myöskin tuonne kuntahallinnon puolelle — otettu salattuja yhteyksiä. Eli jos joudutaan niihin tilanteisiin, että on oikeasti salattuja asioita, niin sitten pitää olla myöskin salattuja yhteyksiä. Tämä ei toivottavasti tule kovin usein eikä monessa kohdin, mutta semmoiset järjestelmät meillä ovat olleet monessa tapauksessa täällä valtionhallinnon puolella, ja varmaan tulevat myöskin tänne kuntahallinnon puolelle.

Näistä lausunnoista, kun tämä lakiesitys koottiin nopeasti: Meillä on näistä näitä kirjallisia, ja ajattelen, että muun muassa hallintovaliokunnan edustajille — toivon ja uskon — ne voidaan toimittaa. Niitä ei siis ole kerätty normaalin lausuntojärjestelmän kautta, vaan on oltu suoraan yhteydessä x määrään kuntia ja sairaanhoitopiirejä, kuntayhtymiä, ja sieltä on saatu. Uskon, että ne saadaan myöskin hallintovaliokunnan käyttöön mietintöön valmistautuessa.

Tähän kuntalakipohdintaan: Niin kuin tässä äsken totesin esittelyssä, niin meillä ovat kuntalain muutokset pohdinnassa, mitä kaikkia asioita sinne on tulossa. Otan esille myöskin tämän, että näitä kokemuksia, jotka nyt näistä käytännöistä sähköisten kokousten pitämisessä tulevat tämän koronan ajalta, myöskin pystyttäisiin hyödyntämään sitten, kun syksyllä saamme sen kuntalain uudistuksen lausuntokierrokselle, että myöskin nämä muutokset sinne tulevat. — Tässä. Kiitos, puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla covid-19-epidemian johdosta väliaikaisesti sovellettavia menettelyjä koskeviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 48/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.47 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Kun tässä ei ole ministeriä esittelemässä, niin totean, että tämä esitys sisältää kaksi ehdotusta. Ensimmäisen lakiehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa tukien kohteena olevan toimenpiteen, työn tai hankkeen määräjatkaminen poikkeuksellisista olosuhteista johtuen sekä tukien maksaminen nopeammassa tahdissa ylimääräisin maksuerin tai ennakoin. Jälkimmäisen lakiehdotuksen sisältö-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

nä on sallia kokousten järjestäminen sähköisesti niissäkin tilanteissa, joissa osakaskuntien ohjesäännöt tai säännöt taikka paliskuntien tai Paliskuntain yhdistysten säännöt eivät tätä mahdollista. Tämähän koskee nyt maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala ja tämän koronavirusepidemian johdosta väliaikaisesti sovellettuja menettelyjä.

Kiinnitin, arvoisa puhemies, huomiota siihen, että nimenomaan tässä jälkimmäisessä laissa käsitellään hiukan samaa asiaa, mitä tässä aiemminkin, eli sitä, että olisi mahdollisuus myös etätoimintona suoritettaviin kokouksiin, esimerkiksi osakaskunnan kokouksiin, mutta tältä osin tämä menettely olisi väliaikainen eli se jatkuisi vain vuoden 2020 loppuun saakka. Jos täällä nyt olisi ministeri ollut paikalla, olisin kysynyt sitä, olisiko tässäkin mahdollista ajatella, että tällainen jousto jäisi myös pitkäaikaiseksi käytännöksi, koska voisin kuvitella, että kun nämä sähköiset menettelyt otetaan käyttöön tehokkaammin, niin tätä voitaisiin tämän epidemia-ajan jälkeenkin käyttää.

Tällä esityksellä omalta osaltaan — voi sanoa, aika pieneltä osin — pyritään helpottamaan epidemian aiheuttamia vaikutuksia maa-, metsä-, kala- ja porotaloudelle sekä maaseudun kehittämiseen, mutta haluan tässä yhteydessä todeta, että todella paljon on viime päivinä tullut ainakin itselleni viestiä maatalousyrittäjiltä ja esimerkiksi juuri marjatilallisilta, jotka toivovat nyt jämäkämpää toimenpiteitä hallitukselta. Eli tämä sinne hallitukselle viestiksi, että edelleen on erittäin suuri huoli esimerkiksi tästä kausityöntekijöiden puutteesta. Moni yritys uhkaa mennä konkurssiin, ja meillä uhkaavat jäädä sadot saamatta, ellei tähän tuoda helpotusta, joten kiitos hallitukselle tästä esityksestä, tämä varmasti pieneltä osin näitä yrittäjiä auttaa ja helpottaa näissä käytännön tilanteissa, mutta nyt tarvitaan vielä voimakkaampia toimenpiteitä tälle toimialalle.

15.51 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä lakiesityksessä ehdotetaan säädettäväksi lait eräistä maa-, metsä-, kala- ja porotalouden sekä maaseudun kehittämisen tukien koronavirusepidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä sekä yhteismetsälaissa ja yhteisalueissa tarkoitettujen osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolaissa tarkoitettujen kokousten väliaikaisesta järjestämisestä.

Ensin mainitun lakiehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa tukien kohteena olevan toimenpiteen, työn tai hankkeen määräajan jatkaminen poikkeuksellisista olosuhteista johtuen sekä tukien maksaminen nopeammassa tahdissa ylimääräisin maksuerin tai ennakoon. Jälkimmäisen lakiehdotuksen sisältönä olisi sallia kokousten järjestäminen sähköisesti niissäkin tilanteissa, joissa osakaskuntien ohjesäännöt tai säännöt tai paliskuntien tai Paliskuntain yhdistyksen säännöt eivät tätä mahdollistaisi.

Arvoisa puhemies! Tällä lakiesityksellä voidaan pitää yllä jossain määrin maaseudun toimintoja, kun tukia voidaan maksaa joko nopeutetusti tai ennakoon, ja tämähän on positiivinen asia. Lisäksi kala- ja poro-osakaskuntien toiminta ei tyrehdy kokonaan, kun sallitaan sähköiset kokoukset nyt epidemian aikana, vaikka säännöt eivät sitä sallisi.

Tässä esityksessä on positiivista myös se, että kiinteistönmuodostamislain mukaisia toimituskokouksia voidaan pitää sähköisesti. Tämä ei pysäytä mahdollisia kiinteistökauppoja tai tärkeitä infrahankkeita, ja näin ollen pystytään pitämään yllä työllisyyttä edes vähän paremmin esimerkiksi maaseutualueilla.

Tässä ehdotetaan tälle vuodelle myös joustavuutta Kemera-lain — selkokielellä nimeltään metsätalouden rahoituslaki — nuoren metsän hoidon sekä istutusten suhteen. Tämä ta-

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

kaa hyvän metsänhoidon myös poikkeusoloista riippumatta, se on tärkeä asia. Perussuomalaiset pitää sitä hyvänä, että se mahdollistetaan tälle vuodelle.

Lakiesityksessä käsitellään myös metsästyslakia. Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia siten, että tammikuun ensimmäisenä päivänä 2017 tai sen jälkeen mutta viimeistään heinäkuun 31. päivänä 2018 suoritetusta ampumakokeesta annetun ampumakoetodistuksen voimassaoloa pidennettäisiin heinäkuun 2021 loppuun. Tämä varmistaa sen, että esimerkiksi hirvieläinkantojen sääntely ei vaarannu sen vuoksi, että osa metsästäjistä ei voisi osallistua metsästyksen vanhaksi menneen ampumakoesuorituksen vuoksi. Elikä pieniä asioita, mutta tärkeitä ja merkittäviä muun muassa metsästäjille.

Arvoisa puhemies! On todellakin niin, että maanviljelijät, puutarhanviljelijät ja maaseudulla yrittäjinä toimivat ovat olleet pulassa ja myös pelossa siinä suhteessa, miten koronavirusepidemia vaikuttaa heidän toimeentuloonsa. On tärkeää, että me saamme satokauden alkaessa tiloille työntekijöitä ja sinne saadaan myös esimerkiksi opiskelijoita, koska tällä hetkellä hyvin moni opiskelija on menettänyt kesätyöpaikkansa. Ilmoituksia on tullut siitä, että nyt jo sovitut kesätyöt on peruttu johtuen tästä koronavirusepidemiasta. Olisi hyvä, että nuorilla olisi mahdollisuus myös työskennellä maatalouden parissa.

Perussuomalaiset esitti sellaista ehdotusta, että henkilö, joka on lomautettuna tai joutunut työttömäksi ja saa kuitenkin sosiaalietuutta, ei menettäisi sitä etuutta, jos työskentelee esimerkiksi näissä kausitöissä. Se olisi ollut hyvä asia, ja ehkäpä työstämme sitä vielä eteenpäin, että mitenkä se olisi mahdollista. Valitettavasti sitä ei kuitenkaan vielä ole hyväksytty.

On tärkeää, että huomioimme maanviljelijöiden ja puutarha-alan ihmisten tilanteen myös tässä koronaviruksessa, koska voi olla, että meiltä loppuu kotimainen ruoka pöydästä, jos ei sinne saada työntekijöitä ja kuulla myös heitä. On hyvä, että nyt maa-, metsä-, kala- ja porotalouden ja maaseudun kehittämisen tukiin ollaan myös ojentamassa auttavaa kättä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

12. Ilmoituksia

12.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 17.4.2020 antanut hallituksen esityksen HE 52/2020 vp, joka on esitys vuoden 2020 toisen lisätalousarvion esityksen täydentämisestä.

13. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 21.4.2020 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.18.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Pöytäkirja PTK 56/2020 vp

Maija-Leena Paavola